

Jaarverslag 2017

Yulius Onderwijs

Onderwijs met
duurzaam
perspectief

Yulius
Onderwijs

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Inhoud

Verslag van de Toezichthouder	5
Voorwoord directeur Onderwijs	5
1 Uitgangspunten verslaglegging	8
2 Algemeen	9
2.1 Algemene gegevens	9
2.2 Organisatie	9
2.3 Missie, visie en meerjarenbeleid	13
2.4 Organisatieontwikkelingen	14
2.5 Kerncijfers Personeel	15
2.6 Medezeggenschap en horizontale verantwoording	17
2.7 Klachten, klachtafhandeling en vertrouwenspersoon	18
2.8 Omgeving	18
3 Gevoerd beleid: onderwijs en kwaliteit	20
3.1 Leerlingenaantallen	20
3.2 Onderwijskundig en kwaliteitsbeleid	21
3.3 Uitstroomgegevens	24
3.4 Extern toezicht	28
4 Gevoerd beleid: personeel	30
4.1 Opleiden & ontwikkelen	30
4.2 Ziekteverzuim	31
4.3 Personele bezetting	32
4.4 Mobiliteit	32
4.5 Beheersing van uitkering na ontslag	33
4.6 Medewerkertevredenheid	33
5 Gevoerd beleid: huisvesting	34
5.1 Doordecentralisatie onderwijshuisvesting Dordrecht	34
5.2 Projecten	34
6 Gevoerd beleid: ICT	36
7 Financiën	37
7.1 Gevoerd beleid	37
7.2 Analyse financieel resultaat	38
7.3 Investeringsbeleid	40
7.4 Treasury en financieringsbeleid	40
8 Continuïteitsparagraaf	41
8.1 Vooruitblik	41

8.2	Meerjarenbalans en staat van baten en lasten.....	42
8.3	Staat van baten en lasten.....	43
8.4	Meerjarenbalans	45
9	Toekomstparagraaf	47
10	Jaarrekening.....	49
Bijlage 1		79
Bijlage 2		81

Jaarverslag 2017 Yulius

De Raad van Bestuur van Yulius te Dordrecht heeft de jaarrekening 2017 van Stichting Yulius vastgesteld in de vergadering van 22 mei 2018.

De heer M.J.J. de Bruin MBA
Raad van Bestuur

De Raad van Toezicht van Yulius heeft de jaarrekening 2017 van Stichting Yulius tijdens de vergadering op 28 mei 2018 goedgekeurd.

De heer mr. G.J.A.M. van der Vossen RC, voorzitter Raad van Toezicht

Verslag van de Raad van Toezicht

Terugblik 2017

2017 begon turbulent. Eind 2016 is de samenwerking tussen Raad van Toezicht en de toenmalige Raad van Bestuur beëindigd. Per 2 januari 2017 is Johan Wagenaar als ad interim-bestuurder benoemd. Om de interim-bestuurder voldoende ondersteuning te kunnen bieden en om zicht te kunnen houden op de effecten van de onverwachte bestuurswissel op de organisatie was er wekelijks contact tussen de voorzitter van de Raad van Toezicht en de interim-bestuurder. Hij had diverse opdrachten waaronder advies uitbrengen over de gewenste samenstelling van de nieuwe Raad van Bestuur. Na overleg met de medezeggenschapsraden mondde dit uit in het besluit om een eenhoofdige Raad van Bestuur te gaan werven.

Een ander deel van de opdracht van de interim-bestuurder was om de Raad van Toezicht mogelijke portfoliokeuzes voor te leggen: voor welke cliënten blijft Yulius een zorgaanbod bieden? In de zomer concludeerde het management en bestuur van Yulius dat het gezien de lopende aanbestedingstrajecten jeugdhulp onverstandig was om op dat moment dergelijke keuzes te maken. Wel werd uitgesproken om de ingezette lijn van ambulantisering van de zorg waar mogelijk voort te zetten. De Raad van Toezicht kon zich in dit standpunt vinden.

De voorbereiding van de aanbestedingstrajecten, de voorlopige gunningen, de door diverse organisaties geuite bezwaren hierop en de definitieve gunningen zijn door de Raad van Toezicht nauwlettend gevolgd. Dit vroeg veel van de medewerkers van Yulius: een heldere profilering van het te bieden integrale zorgaanbod en in no time kennis nemen van aanbestedingsregels en de toepassing ervan. Dit heeft naar redelijke tevredenheid van zowel Raad van Bestuur als Raad van Toezicht uitgepakt. Yulius is als hoofdaannemer klinisch minder gegund dan gewenst en ambulant meer gegund dan verwacht. Dit valt goed samen met de ambitie van Yulius om haar zorg waar mogelijk te blijven ambulantisieren.

Na een zorgvuldig werving- en selectietraject kon de Raad van Toezicht op 1 september 2017 Marco de Bruin benoemen als bestuurder van Yulius. Op dat moment heeft de Raad van Toezicht uit haar midden de heer Gert-Jan van der Vossen gekozen als voorzitter. Dit was een logische stap gezien de in mei 2018 aflopende zittingstermijn van mevrouw Erica Schaper als voorzitter van de Raad van Toezicht van Yulius. Zo konden de nieuwe bestuurder en de nieuwe voorzitter van de Raad van Toezicht met elkaar een nieuwe en naar verwachting aantal jaren durende samenwerking starten. Het door het vertrekkend bestuur ingezette verandertraject om 'Terug naar de essentie te gaan' heeft door de wisselingen binnen de Raad van Bestuur minder aandacht gekregen dan het nodig had. De benodigde concretisering van de regelruimte van de professionals en de teams bleef uit, waardoor er in 2017 nog onvoldoende stappen zijn gezet om de verantwoordelijkheden lager te beleggen. Gelukkig is de leergang van de leidend professionals wel gecontinueerd waardoor de leidend professionals een meer stevige positie in beleids- en strategieontwikkeling konden innemen. In november presenteerde Marco de Bruin de koers van Yulius voor 2018. Deze is enerzijds gericht op financieel gezond worden en anderzijds op het aanbrengen van balans tussen centrale kaderstelling en zelforganisatie. De Raad van Toezicht onderschrijft deze koers en heeft er vertrouwen in dat Yulius met Marco de Bruin aan het roer de juiste stappen zet.

Vooruitblik 2018

In 2018 zal de Raad van Toezicht de realisatie van de strategie 2018 'Ruimte scheppen om nieuwe toekomst te maken' volgen. Deze koers is gericht op de omvorming van 'maatschappelijke instelling' naar een 'maatschappelijke onderneming' die toegevoegde waarde biedt én dit zichtbaar maakt. De strategie is ook gericht op het creëren van kansen om de herstelgerichte ontwikkeling

van de leerlingen en cliënten te bevorderen. Tevens ziet de Raad van Toezicht toe op het investeren in en realiseren van goede samenwerkingsrelaties met haar stakeholders. En tot slot volgt de Raad van Toezicht nauwgezet de actuele financieel-economische ontwikkelingen en de daarbij relevante risico's en bewaakt de solvabiliteit en liquiditeit van de organisatie.

Verslag bestuurder en directie Onderwijs

Terugkijkend op 2017 was het een jaar waarin we op meer vragen antwoorden hebben gekregen. Niet de eenvoudige vragen, maar de 'waarom'-vragen. En hoewel elk antwoord weer nieuwe vragen oproept, hebben de antwoorden er wel toe geleid dat we goede stappen hebben kunnen zetten. We hebben waardevolle vooruitgang geboekt. Veelal samen met onze partners, om ieder vanuit de eigen expertise er toe bij te dragen dat er voor elk kind een goede school is.

Bij onze eigen zoektocht naar het 'waarom' van Yulius Onderwijs hebben we goede gesprekken gevoerd. Zijn we er alleen om een leerling voor te bereiden op de toekomst of is plezier op school, in het hier en nu, voor zowel leerlingen als medewerkers, ook van belang? En zijn we er alleen voor de leerlingen van onze scholen? Of zouden wij meer kunnen doen om leerlingen buiten onze scholen te helpen, zodat zij zich goed kunnen blijven ontwikkelen en misschien niet naar het (V)SO toe hoeven? En wat kunnen wij betekenen, als voor leerlingen de aansluiting tussen onderwijs en zorg nog onvoldoende is?

De gesprekken hebben geleid tot een aangepaste missie en visie. Voor het hier en nu, een missie en een visie die verwoorden wat we doen. Dat vormt onze basis.

Tegelijkertijd zijn we op veel plekken in onze regio's het gesprek aangegaan over nieuwe initiatieven. Dit heeft onder andere geleid tot orthopedagogen die ondersteuning en deskundigheidsbevordering in het regulier onderwijs bieden, het voortzetten van de Onderwijs & Zorg poli en de start van een 'vliegende brigade' van behandelaren in Gorinchem. Door de krachten van Yulius Zorg en Yulius Onderwijs de komende jaren nog beter te bundelen, hopen we nog veel succesvolle initiatieven te kunnen ontplooien.

En, ook van belang, door intensieve samenwerking met de andere aanbieders van speciaal onderwijs en de samenwerkingsverbanden is er meer grip ontstaan op de prognoses van de leerlingaantallen. Als we tijdig weten of er extra capaciteit nodig is, kunnen we anticiperen. Want elke leerling die speciaal onderwijs nodig heeft, verdient snel een goede plek. Hiertoe hebben we in 2017 onze capaciteit uitgebreid en hebben we meer leerlingen op onze scholen kunnen plaatsen.

Tot slot heeft de vraag waarom er meer leerlingen naar het (V)SO komen, ook geleid tot nieuwe inzichten en daadkracht bij gemeenten. Voor een deel van onze leerlingen is de beschikbaarheid van de juiste zorg onmisbaar om zich goed te kunnen ontwikkelen en, soms langzaam, weer met plezier naar school te kunnen komen. Bij de gemeenten ervaren we de bereidheid om voor onze leerlingen zorg sneller en beter beschikbaar te maken en samen met ons uit te werken hoe dit invulling kan krijgen.

Oftewel, we maken stappen vooruit. We kijken trots terug op afgelopen jaar en bedanken alle leerlingen, ouders, medewerkers en partners voor hun bijdrage aan onze stappen in 2017.

Marco de Bruin
Bestuurder Yulius

Monique Baan
Directeur Yulius Onderwijs

1 Uitgangspunten verslaglegging

Eisen aan verslaggeving

Yulius Onderwijs heeft voor haar financiering te maken met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW). De jaarverantwoording van Yulius Onderwijs voldoet aan de eisen gesteld vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Om te voldoen aan de diverse eisen bestaat de jaarverslaglegging uit een Jaarverslag Onderwijs en de jaarrekening. Het Jaarverslag Onderwijs is beschikbaar via <https://onderwijs.yulius.nl/>

Reikwijdte

In dit Jaarverslag wordt verslag gedaan van de prestaties van Yulius Onderwijs. Er wordt niet in detail ingegaan op de resultaten van Yulius Zorg. Hiervoor wordt verwezen naar de separate jaardocumenten en de jaarrekeningen.

Totstandkoming

In de Kaderbrief 2017 van Stichting Yulius staan de beleidskaders en de uitgangspunten voor de begroting en de jaarplannen van de divisies en afdelingen. De doelen uit het jaarplan 2017 van de divisie Onderwijs zijn een afgeleide van de ambities uit de Kaderbrief 2017. Deze kaders en uitgangspunten vormen de basis voor dit jaarverslag. De Raad van Bestuur keurt het Jaarverslag en de jaarrekening goed en de Raad van Toezicht stelt beide documenten vervolgens vast.

2 Algemeen

2.1 Algemene gegevens

Naam verslagleggende rechtspersoon	Stichting Yulius Onderwijs
Adres	Dennenhout 1
Postcode	2994 GC
Plaats	Barendrecht
Telefoonnummer	088-4056401
BRIN-nummer	01UC
Nummer Kamer van Koophandel	24292566
E-mailadres	directie.onderwijs@yulius.nl
Website	www.onderwijs.yulius.nl
Naam rechtspersoon	Stichting Yulius
Adres	Burgemeester de Raadsingel 93c
Postcode	3311 JG
Plaats	Dordrecht
Telefoonnummer	088-40 50 600

Tabel 1: algemene gegevens

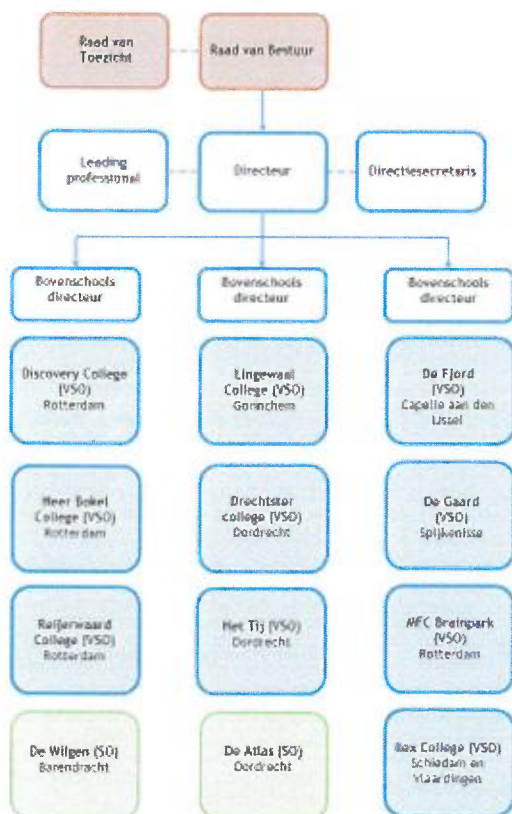
2.2 Organisatie

Yulius Onderwijs is een dochterstichting van Yulius, een organisatie voor geestelijke gezondheidszorg en (voortgezet) speciaal onderwijs in de regio Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland Zuid. Yulius Onderwijs biedt (voortgezet) speciaal onderwijs en ondersteuning aan leerlingen met (het vermoeden van) een psychische stoornis. Yulius Onderwijs en Yulius GGZ werken nauw samen, zodat onze leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Dit maakt Yulius Onderwijs bijzonder geschikt voor leerlingen die baat hebben bij een intensief zorg-onderwijs traject in een pedagogisch-therapeutische leeromgeving.

Organisatiestructuur

De organisatiestructuur van Yulius bestaat uit 13 kleinere organisatie-eenheden; de aandachtsgebieden. Deze 13 aandachtsgebieden vallen onder Wijkgerichte zorg, Kinder- en jeugdpsychiatrie, Volwassenenpsychiatrie en (voortgezet) speciaal Onderwijs. De divisie Onderwijs heeft twee aandachtsgebieden, namelijk Onderwijs en Onderwijs & Zorg. De organisatiestructuur van Yulius Onderwijs is gebaseerd op het principe van integraal management, waarbij de bovenschools directeuren met een grote mate van zelfstandigheid integraal verantwoordelijk zijn voor alle aspecten van de gang van zaken op de scholen een en ander binnen centraal vastgestelde beleidskaders. Hieronder staat de organisatiestructuur weergegeven in een organogram.

Organogram

Figuur 1: organogram

Raad van Toezicht

De samenstelling van het toezichthoudende orgaan op 31 december 2017:

De heer J.H. de Bie

De heer R.T. Kleppe

Mevrouw ir. E. Schaper, MBA

De heer mr. G.J.A.M. van der Vossen RC

In bijlage 1 vindt u het overzicht van nevenfuncties en deskundigheidsbevordering van de leden van de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht is belast met het houden van toezicht op de Raad van Bestuur.

Yulius hanteert de Zorgbrede Governancecode van januari 2010 voor goed bestuur, goed toezicht en adequate verantwoording in de Nederlandse Gezondheidszorg. Daarnaast stelt de Wet toelating zorginstellingen (WTZi) transparantie-eisen aan het bestuur en toezicht. Yulius Onderwijs hanteert de code 'Goed Bestuur' van augustus 2017 van de PO-Raad.

De Raad van Toezicht toetst of de Raad van Bestuur bij de beleidsvorming en uitvoering van zijn bestuurstaken oog houdt op het belang van de organisatie in relatie tot de maatschappelijke opdracht en functie van Yulius. Zijn bevoegdheden zijn geregeld in de statuten en zijn werkwijze is vastgelegd in het reglement.

De Raad van Toezicht heeft vier commissies: de Commissie Kwaliteit, de Financiële Auditcommissie, de Commissie Onderwijs en de Remuneratie- en selectiecommissie. De Raad van Toezicht

vergaderde in 2017 acht keer. Dit is vaker dan gebruikelijk. Daarnaast heeft een afvaardiging van de Raad van Toezicht eenmaal vergaderd met de medezeggenschapsraad.

Op 31 december 2017 bestond de Raad van Toezicht uit 4 personen en er was een vacature. De leden worden op openbare wijze geworven. Per 1 september heeft mevrouw Schaper het voorzitterschap overgedragen aan de heer Van der Vossen, omdat deze functie niet goed meer was te combineren met haar nieuwe (hoofd-)functie in Friesland. Mevrouw Schaper treedt per eind mei 2018 af als lid; de werving van een opvolger met specifieke deskundigheid op het gebied van onderwijs is in het najaar gestart.

Op 30 september is mevrouw Van Steenderen-Koornneef afgetreden vanwege haar aanstelling als senior rechter (kantonrechter) bij de Rechtbank Rotterdam. Ook voor de hierdoor ontstane vacature is in het najaar de werving van een nieuw lid toegetreden.

De voorzitter en leden van de Raad van Toezicht ontvangen een vaste honorering per jaar. Deze wordt periodiek vastgesteld door de Raad van Toezicht. De honorering geschiedt binnen kaders van de Wet Normering Topinkomen (WNT) en wordt vermeld in de jaarrekening.

Er vindt verantwoording van declaraties van de Raad van Bestuur plaats aan de Raad van Toezicht. Conform een vastgestelde procedure controleert de Remuneratiecommissie van de Raad van Toezicht steekproefsgewijs de door de bestuurders ingediende declaraties. Na de steekproef van declaraties van de Raad van Bestuur concludeerde de Remuneratiecommissie dat de declaraties redelijke kosten betreffen en in redelijkheid gemaakt zijn.

In 2017 heeft de Raad van Toezicht diverse besluiten genomen en/of documenten vastgesteld, waaronder:

- wervingsprocedure Raad van Bestuur
- bezoldiging Raad van Toezicht 2017
- jaardocumenten en jaarrekeningen van de stichtingen
- treasurystatuut
- beëindiging Stichting Prima Arbeidstoeleiding en Stichting De Baandert
- overdracht schoollocatie Westeind in Papendrecht
- doordecentralisatie onderwijs aan gemeente Dordrecht

Raad van Bestuur

Samenstelling Raad van Bestuur op 31 december 2017:

De heer drs. M. de Bruin, voorzitter College van Bestuur

De Raad van Bestuur bestuurt de stichting onder toezicht van de Raad van Toezicht en in goed overleg met het directieteam en de adviesorganen binnen de instelling. De Raad van Bestuur is eindverantwoordelijk voor de algemene gang van zaken, de beleidsvorming en de beleidsuitvoering.

Vanaf 1 januari 2017 kent Yulius een eenhoofdige Raad van Bestuur die de organisatie in goed overleg met het directieteam en de adviesorganen binnen de instelling bestuurt. Van 1 januari 2016 tot en met 31 augustus 2017 werd de Raad van Bestuur van Yulius gevormd door de heer J. Wagenaar. Na het vertrek van de tweehoofdige Raad van Bestuur in december 2016 is de heer Wagenaar als interim bestuurder benoemd. Op 1 september 2017 is de heer M.J.J. de Bruin gestart als bestuurder van Yulius.

Verantwoording

De Raad van Bestuur legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht over de volgende beleidsaspecten:

- Kwaliteit van geboden zorg en onderwijs
- Rechtmatig, integer beheer en bestuur van de organisatie
- Rechtmatige verwerving, doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van middelen
- Toegankelijkheid
- Leerling-, cliëntgerichtheid
- Leerling-, cliënt- en medewerker tevredenheid

Hiervoor hebben de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht regelmatig formeel en informeel overleg en wordt tijdige en adequate informatie aan de Raad van Toezicht verstrekt. Daarnaast legt de Raad van Bestuur in algemene zin verantwoording af in de jaarverslaglegging, beschikbaar voor belanghebbenden en geïnteresseerden.

Bezoldiging Raad van Toezicht en Raad van Bestuur

De bezoldiging van Raad van Toezicht en Raad van Bestuur geschiedt op basis van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en wordt vermeld in de jaarrekening. De declaraties en representatiekosten van de Raad van Bestuur worden jaarlijks steekproefsgewijs gecontroleerd door de Remuneratiecommissie van de Raad van Toezicht.

Een overzicht van de nevenfuncties van de huidige Raad van Bestuur vindt u in bijlage 2 van dit jaarverslag.

Directie Onderwijs

Samenstelling directie Onderwijs op 31 december 2016:
Mevrouw drs. M.S. Baan, directeur Onderwijs

De directeur Onderwijs heeft taken en bevoegdheden gemandateerd gekregen van de Raad van Bestuur. Er is sprake van een verregaande mandatering van bestuurstaken. De directeur Yulius Onderwijs heeft de dagelijkse leiding over Yulius Onderwijs en is verantwoordelijk voor de algemene gang van zaken, de beleidsvorming en de beleidsuitvoering binnen Yulius Onderwijs. De directeur Onderwijs wordt op het aandachtsgebied Onderwijs & Zorg inhoudelijk ondersteund door de heer Dr. A. Maras, leading professional.

De directeur Onderwijs is zowel intern als extern gericht. Naar buiten toe houdt de directeur Onderwijs houdt zich voornamelijk bezig met de regionale en landelijke ontwikkelingen, de dialoog met de omgeving en mogelijke samenwerkingspartners. De directeur vertegenwoordigt Yulius Onderwijs in de 11 samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs waarin Yulius Onderwijs deelneemt. Intern houdt de directeur Onderwijs zich bezig met de bedrijfsvoering en het bewaken en borgen van de interne kwaliteit. De directiesecretaris en de concerncontroller vallen rechtstreeks onder de directie Onderwijs.

Bovenschools directeuren

De bovenschools directeur geeft leiding aan de schooldirecteuren van de scholen binnen het eigen cluster. De bovenschools directeur draagt zorg voor een goede kwaliteit van onderwijs en ondersteuning en een financieel gezonde en efficiënte bedrijfsvoering. De bovenschools directeur maakt deel uit van het Management Team (MT) van Yulius Onderwijs. In dit MT levert de bovenschools directeur een bijdrage aan de ontwikkeling van strategische doelen, beleid en innovatie. Tot slot vertegenwoordigt de bovenschools directeur Yulius Onderwijs bij de overleggen

van de samenwerkingsverbanden, lokale overheden en andere relevante samenwerkingspartners. De mandatering van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden is in het Managementstatuut van Yulius Onderwijs geregeld.

Scholen

In het kalenderjaar 2017 vielen in totaal 12 scholen onder het bevoegd gezag van Yulius Onderwijs. In onderstaande tabel staan de scholen die onder Yulius Onderwijs vallen.

Scholen	BRIN	Afdeling
De Atlas	01UC-12	SO, residentieel en extern
Discovery College	01UC-21	VSO, residentieel en extern
Drechtster College	01UC-08	VSO, extern
De Gaard	01UC-06	VSO, extern
Heer Bokel College	01UC-16	VSO, extern
Ilex College	01UC-15	VSO, extern
Lingewaal College	01UC-19	VSO, extern
't Tij	01UC-09	VSO, residentieel en extern
De Wilgen	01UC-00	SO, residentieel en extern
MFC	01UC-01	VSO, residentieel
De Fjord	01UC-05	VSO, residentieel
Reijerwaard College	01UC-16	VSO, extern

Tabel 2: scholen Yulius Onderwijs

2.3 Missie, visie en meerjarenbeleid

Missie Yulius

Omdat Yulius Onderwijs deel uitmaakt van Yulius, geldt de missie van de organisatie als geheel ook voor Yulius Onderwijs. Yulius heeft als missie cliënten/leerlingen van Yulius behandeling/begeleiding/onderwijs te bieden gericht op herstel en volwaardige deelname aan de samenleving. We helpen onze cliënten/leerlingen hun positie in de maatschappij te versterken, mede door een appel te doen op hun eigen kracht.

Missie Yulius Onderwijs

In 2017 heeft Yulius Onderwijs zijn de missie, visie en leidende principes opnieuw vorm gegeven. Yulius Onderwijs heeft als missie het bieden van onderwijs aan leerlingen met psychische problemen en hen, samen met onze partners, voor te bereiden op de toekomst; op een positieve deelname aan de maatschappij. Dit willen wij doen door ertoe bij te dragen dat onze leerlingen met plezier naar school gaan en zich vertrouwd genoeg voelen om tot ontwikkeling te kunnen komen. En door goed onderwijs te combineren met de juiste ondersteuning en zorg te dragen voor een positief pedagogisch en leerklimaat op onze scholen. Onze ondersteunende activiteiten beperken zich niet tot onze scholen. Wij bieden binnen de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs ook ondersteuning aan leerlingen en advies aan collega's in het regulier onderwijs.

In ons doen en laten hanteren wij de volgende leidende principes ten aanzien van onze leerlingen en ouders:

- Wij zoeken de verbinding, de 'klik' met de leerlingen, zodat zij met plezier naar school gaan en zich vertrouwd genoeg voelen om tot ontwikkeling te kunnen komen.
- Elke leerling is uniek en krijgt de ruimte om de eigen talenten en identiteit te ontdekken en ontwikkelen. Wij denken in mogelijkheden, zowel binnen als buiten Yulius.

- Als een leerling ondersteuning nodig heeft, dan stellen wij samen met de ouders en de leerling tijdig vast wat de juiste ondersteuning is. Wij evalueren dit regelmatig.
- Wij werken vanuit vertrouwen in de leerling en de ouders. Wij hebben een onderzoekende houding en gaan de dialoog aan.
- Onze ondersteuning en ons onderwijs zijn van hoge kwaliteit en dragen bij aan de voorbereiding op een positieve deelname aan de maatschappij.

De strategische programmalijnen voor de periode 2018 - 2021 staan in het meerjarenbeleidsplan 'Goed onderwijs & Goede ondersteuning - tijdig het goede doen'. Het meerjarenbeleidsplan is gepubliceerd op de website www.yulius-onderwijs.nl onder het kopje missie en visie.

2.4 Organisatieontwikkelingen

De belangrijkste organisatorische ontwikkelingen waren in 2017 onder meer:

Strategische ontwikkeling

In de 2017 heeft het managementteam samen met de leading professional zich gebogen over onze missie en visie en kernwaarden van Yulius Onderwijs. De tweede periode is benut om hierover in gesprek te gaan met de medewerkers, de bestuurder, de Onderwijscommissie van de Raad van Toezicht en de medezeggenschapsraad. Met de input van deze gesprekken zijn de missie, visie, leidende principes aangepast en zijn strategische programmalijnen vastgesteld voor de komende vier jaar.

Leerlingenaantal en personeelsformatie

Yulius Onderwijs heeft de afgelopen jaren te maken gehad met een onverwachte groei van het aantal leerlingen. De bekostiging van de leerling groei door een aantal samenwerkingsverbanden gerealiseerd middels een voorschotbekostiging. Deze voorschotbekostiging wordt door de samenwerkingsverbanden zelf beschikt en bekostigd op basis van het (V)SO-groeimodel van de PO-raad.

Met Koers VO zijn capaciteitsafspraken gemaakt in plaats van een voorschotbekostiging. Dit is een pilot voor het schooljaar 2017-2018. Met deze extra bekostiging hoeft Yulius geen leerlingen voor te financieren en kunnen we de groei tot aan de afgesproken capaciteit opvangen.

Nieuwe locatie Reijerwaard College

In het schooljaar 2016-2017 is in de regio Rotterdam het aantal leerlingen met een toelaatbaarheidsverklaring voor het VSO flink gestegen, waardoor er sprake was van een wachtlijst. In overleg met het samenwerkingsverband en de gemeente is in het voorjaar 2017 besloten dat de drie aanbieders van speciaal onderwijs, waaronder Yulius Onderwijs, hun VSO capaciteit gingen uitbreiden zodat er geen leerlingen meer op een onderwijsplek hoefden te wachten. Om deze groei van leerlingen op te vangen is voor de periode tot de zomervakantie door de gemeente een tijdelijke onderwijslocatie vrijgemaakt waar de drie VSO-aanbieders, de leerlingen die in afwachting waren op plaatsing in het VSO, tijdelijk onderwijs konden bieden.

Vanaf schooljaar 2017-2018 augustus heeft de gemeente Rotterdam een onderwijslocatie aan de Quackstraat beschikbaar gesteld voor Horizon en Yulius Onderwijs. Op deze locatie, het Reijerwaard College, zijn 58 Yulius leerlingen gestart in de leeftijd van 12 tot 18 jaar.

Naast deze locaties zal in de loop van het schooljaar 2017-2018 nog een locatie beschikbaar worden gesteld door de gemeente Rotterdam.

Aanpassing managementstructuur

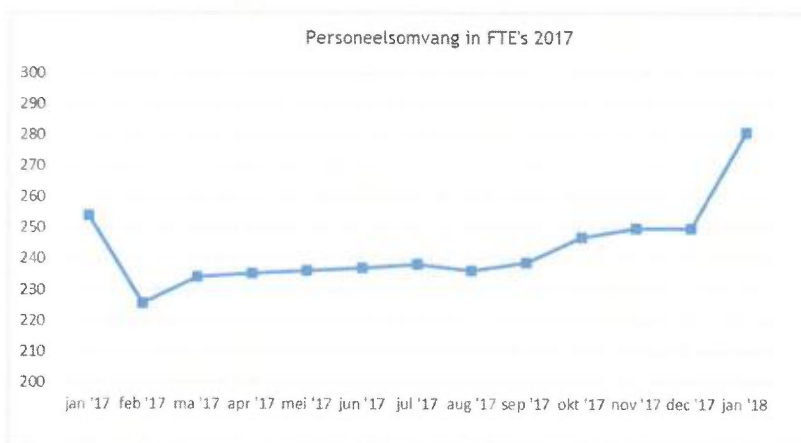
Begin 2017 heeft een evaluatie plaatsgevonden van de managementstructuur die is ingevoerd per 1 januari 2016. Op basis van de uitkomsten van de evaluatie, de besturingsfilosofie van Yulius en de leidende principes is gekozen voor een nieuwe managementstructuur. Deze gaat uit van drie managementlagen, namelijk: directeur Yulius Onderwijs, bovenschools directeuren en schooldirecteuren. Er is in 2017 een overgang gemaakt van vijf regiomanagers naar drie bovenschools directeuren. Met deze nieuwe managementstructuur beoogt Yulius Onderwijs wendbaarheid binnen de organisatie, zichtbaarheid richting samenwerkingspartners en kwalitatief goede aansturing van de locaties.

2.5 Kerncijfers Personeel

Kerngegevens personeel	2017	2016
Aantal personeelsleden in loondienst op 31 december	341	311
Aantal fte personeelsleden in loondienst op 31 december	281	255

Tabel 3: kerngegevens personeel

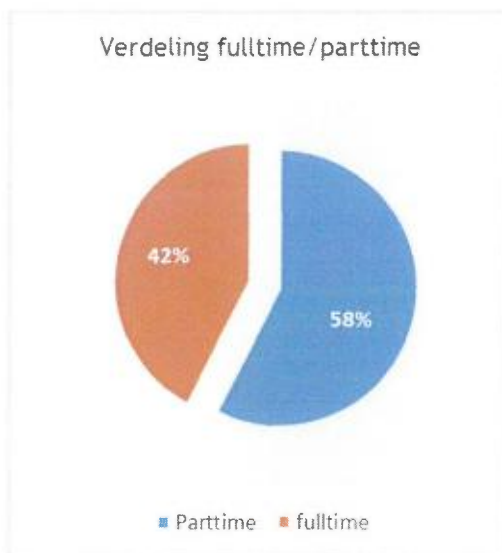
In januari 2017 is er relatief veel uitstroom geweest ten opzichte van overige maanden. Daarnaast was in deze maand de Instroom lager dan gemiddeld. Verder is te zien dat er in de eerste helft van het schooljaar 2017-2018 veel nieuwe medewerkers gestart. Dit komt overeen met de capaciteitsuitbreiding vanwege de invulling van vacatures verspreid over allerlei scholen.

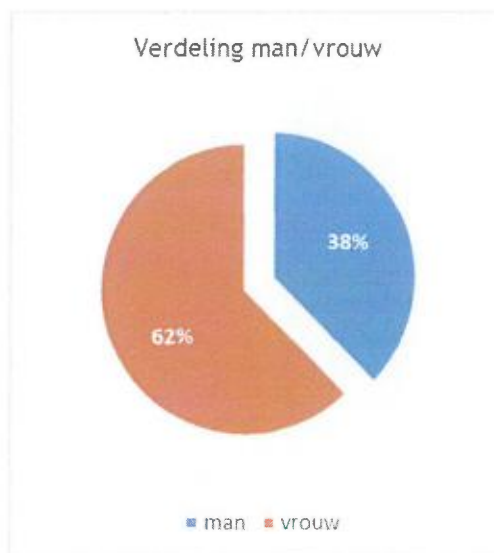
Grafiek 1: personeelsomvang in fte's

Eind december 2017 waren er 341 medewerkers werkzaam bij Yulius Onderwijs, hiervan is 42% fulltime in dienst en 58% parttime. Yulius Onderwijs kent, in vergelijking met overige organisaties in het primair onderwijs, relatief veel medewerkers met een fulltime aanstelling. De verhouding man - vrouw in 2017 is respectievelijk 38% en 62%. Landelijk is dit respectievelijk 20% en 80%. Onder het onderwijsgevend personeel lag het landelijke percentage vrouwen nog hoger, namelijk 83,9%. Voor Yulius Onderwijs is dit percentage 60%. Yulius Onderwijs heeft dus, in vergelijking met overige organisaties in het primair onderwijs, relatief veel mannen in dienst.

In de onderstaande tabellen zijn deze gegevens inzichtelijk gemaakt.

Figuur 2: verdeling full- en parttimers

Figuur 3: verdeling man-vrouw

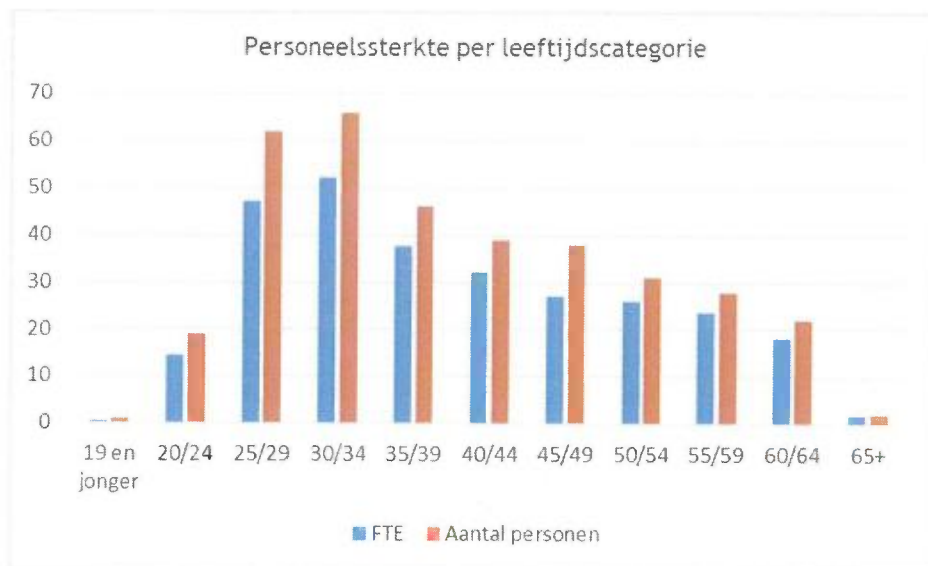
In onderstaande tabel is de verdeling van de medewerkers over de functiegroepen weergegeven. De omvang van het totale personeel lag op 31 december 2017 ongeveer 26 fte hoger dan een jaar daarvoor (10%). De grootste groep betreft het onderwijsgevend en onderwijsondersteunend personeel. Het aantal fte management nam de afgelopen jaren relatief flink af met 7 fte (72%). De daling per 31 december 2015 is te verklaren door de overgang naar een nieuwe managementstructuur waarbij de teamcoördinatoren, in tegenstelling tot de locatiemanagers, niet meer onder management vielen. De daling in 2017 is te verklaren door de overgang van 5 naar 3 bovenscholen directeuren.

Functiegroep	Per 31 dec 2017		Per 31 dec 2016		Per 31 dec 2015		Per 31 dec 2014	
	fte	%	fte	%	fte	%	fte	%
Management	4,6	1,6%	6	2,4%	5	2,2%	11,7	4,7%
Onderwijzend personeel	166,4	59,2%	159,3	62,5%	153,4	67,0%	172,2	69,6%
Onderwijsondersteunend pers.	110,0	39,2%	89,5	35,1%	70,5	30,8%	63,4	25,6%
Totaal	281,0	100%	254,8	100%	228,8	100%	247,3	100%

Tabel 4: personeelsbestand onderverdeeld naar functiegroepen

In onderstaande tabel is de leeftijdsverdeling van het personeel van Yulius Onderwijs zichtbaar gemaakt in aantallen medewerkers en bezetting in fte. De gemiddelde leeftijd van het totale personeel is 39,7 jaar.

Landelijk is in de leeftijdsverdeling van docenten in het po een duidelijke krimp te zien in het aantal docenten tussen de 35 en 50 jaar. Er is een relatief groot aantal docenten ouder dan 55 en jonger dan 35 jaar. De leeftijdsopbouw van Yulius Onderwijs laat vanaf de leeftijd van 35 jaar een blijvende daling zien. Hiermee wijkt Yulius Onderwijs af van overige organisaties in het primair onderwijs.

Grafiek 2: personeelssterkte per leeftijdscategorie - situatie december 2017

2.6 Medezeggenschap en horizontale verantwoording

Conform de Wet Medezeggenschap op Scholen (WMS) heeft Yulius Onderwijs een medezeggenschapsraad (MR). De medezeggenschapsraad (MR) behartigt de belangen van iedereen die met Yulius Onderwijs te maken heeft: medewerkers, ouders/verzorgers en leerlingen. De MR is een medezeggenschapsorgaan met advies- en instemmingsrecht over bovenschoolse zaken. De MR behandelt alleen onderwerpen die voor de scholen van gemeenschappelijk (school overstijgend) belang zijn. De primaire gesprekspartner is de directeur Yulius Onderwijs. Voor de reguliere overlegvergaderingen heeft de bestuurder zijn verantwoordelijkheid gedelegeerd aan de directeur Onderwijs. De bestuurder neemt incidenteel deel aan de overlegvergaderingen. De werkwijze van de MR en diverse afspraken zijn neergelegd in het Reglement en Statuut van de MR van Yulius Onderwijs.

Onderwerpen die in de reguliere vergaderingen van de MR met directeur Onderwijs onder andere aan bod zijn gekomen zijn:

- Uittreden vervangingsfonds
- Aanpassen functiehuis Onderwijs
- Wijziging schooltijden Het Tij
- Wijziging managementstatuut
- Reglement voorbehouden en risicovolle handelingen
- Reglement verplichte veiligheidstrainingen
- Informatiebeveiligingsbeleid
- Dislocatie Schietbaanlaan Rotterdam
- Laucup
- Meerjarenbestuursformatieplan 2017-2010
- Vakantieroosters en schooltijden
- Opheffing De Baandert en Prima
- Aanbrengpremie
- Aangaan symbiose met regulier onderwijs
- Doordecentralisatie huisvesting PO/SO Dordrecht
- Ondersteuning management, inrichting secretariaat
- Wijziging managementstructuur

2.7 Klachten, klachtafhandeling en vertrouwenspersoon

Klachten en klachtafhandeling

Het hebben van een klachtenregeling is voor scholen een wettelijke verplichting. Daarbij vinden wij het belangrijk dat het voor zowel ouders/ verzorgers als medewerkers duidelijk is welke stappen gezet moeten worden als men een klacht wil indienen. Ook willen we met de regeling er voor zorgdragen dat klachten deskundig en onafhankelijk beoordeeld worden.

In 2017 zijn er in totaal twaalf klachten en bezwaren ingediend bij de directie Onderwijs. Daarvan zijn er negen naar tevredenheid afgehandeld. De overige drie zijn nog in behandeling.

Vertrouwenspersoon

Yulius Onderwijs heeft een vertrouwenspersoon die beschikbaar is voor zowel leerlingen en ouders van leerlingen als voor medewerkers. De vertrouwenspersoon is lid van de landelijke vereniging vertrouwenspersonen. De vertrouwenspersoon gaat na of door bemiddeling een oplossing kan worden bereikt. Mocht dat niet het geval zijn of geeft de gebeurtenis aanleiding tot het indienen van een klacht dan begeleidt de vertrouwenspersoon diegene desgewenst bij de verdere procedure en verwijst in voorkomende gevallen naar andere instanties die gespecialiseerd zijn in opvang en nazorg.

2.8 Omgeving

De samenwerking met ketenpartners is voor Yulius Onderwijs zeer belangrijk. Vooral bij het realiseren van een passende onderwijsvoorziening en thuisnabij onderwijs voor de leerlingen in het SO is een goede samenwerking onontbeerlijk. Voor de leerlingen van het VSO is aansluiting zoeken bij en samenwerking met bestaande reguliere voorzieningen voor voortgezet onderwijs en regionale opleidingscentra en bedrijven een belangrijke opdracht. Om die reden is veel geïnvesteerd in het versterken van het netwerk door de directeur, de bovenscholen directeurs, maar ook de andere medewerkers van Yulius Onderwijs.

Voorbeelden zijn: de samenwerking in de examentrajecten (o.a. Tj, Discovery, Heer Bokel College), het volgen van praktijkvakken (Ilex College), rebound-plaats voor het regulier PO (De Wilgen), samenwerking met stagebiedende bedrijven en instellingen.

Daarnaast onderhoudt Yulius Onderwijs structurele contacten en samenwerkingsrelaties met zorginstanties. Onze inzet is dat leerlingen op onze scholen tot ontwikkeling kunnen komen. Soms ligt de nadruk op onderwijs, soms (tijdelijk) meer op zorg. De juiste balans tussen onderwijs & zorg wisselt per leerling en varieert in de tijd. Van ons vraagt dit flexibiliteit en een continuüm van onderwijs, ondersteuning en zorg. Hiertoe intensiveren wij de komende jaren onze samenwerking met Jeugdzorg en de Jeugd-GGZ, met als doel om zorg voor al onze leerlingen beschikbaar te hebben.

Belangrijke ketenpartners zijn:

- Horizon (speciaal onderwijs voor leerlingen met complexe gedragsproblemen of gedragsstoornissen)
- BOOR (speciaal onderwijs voor leerlingen met een verstandelijke en/of lichamelijke handicap, psychiatrische stoornissen of ernstige gedragsproblemen)
- SPON (onderwijs en begeleiding voor leerlingen van 4 tot 20 jaar met een specifieke onderwijs- en ondersteuningsvraag)

- Lucertis (kinder- en jeugdpsychiatrie voor kinderen en jongeren met psychische en psychiatrische stoornissen)
- Pameijer (ondersteuning van kwetsbare mensen met psychosociale, psychiatrische problemen of een verstandelijke beperking)
- Jeugd- en wijkteams (onderdeel gemeente)
- Jeugdbescherming (onderdeel van Jeugdzorg)
- Jeugdreclassering (onderdeel reclassering)
- MEE (ondersteunt mensen met een beperking zodat zij mee kunnen doen in de samenleving)
- Centrum voor Jeugd en Gezin (preventieve jeugdgezondheidszorg)

Yulius Onderwijs werkt samen met andere schoolbesturen in 11 samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs, te weten:

Nummer	Naam
PO 28-04	Hoekse Waard
PO 28-05	RiBA
PO 28-06	PPO Rotterdam
PO 28-09	Drechtsteden
PO 28-10	Dordrecht
VO 28-04	Dordrecht
VO 28-10	Koers-VO, Rotterdam
VO 28-11	NWN
VO 28-12	VPR
VO 28-13	Noordelijke Drechtsteden
VO 28-14	PasVOrm (Gorinchem e.o.)

Tabel 5: samenwerkingsverbanden

Overige belangrijke belanghebbenden van Yulius Onderwijs zijn leerlingen en hun ouders, de Inspectie van het Onderwijs, Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten en gemeentelijke overheden.

3 Gevoerd beleid: onderwijs en kwaliteit

3.1 Leerlingenaantallen

Uit de geschiedenis van Yulius Onderwijs blijkt dat het inschatten van leerlingenaantallen voor een langere termijn erg lastig is. De reden hiervoor is dat er zoveel factoren een rol spelen in het aantal leerlingen, dat zich dit lastig laat voorspellen. Dit is bevolkingsgroei, maar ook beleidsontwikkelingen bij samenwerkingsverbanden, aanpassingen in capaciteit bij de collega-(V)SO-aanbieders, gevolgen van de transitie jeugdzorg (bv afbouw van bedden) etc. Vaak lopen de leerlingaantallen wel in lijn met de demografische ontwikkeling in de regio, maar een hard causaal verband is niet te leggen. Ook het verklaren van ontwikkelingen binnen gerealiseerde leerlingenaantallen blijkt voor een deel een lastige opgave.

Kerngegevens leerlingen	2017	2016
Aantal bekostigde leerlingen per 1 oktober:	1.408	1.391
• Residentieel	120	143
• Extern	1.288	1.248
• So-leerlingen	347	339
• Vso-leerlingen	1.061	1.052
WachtlIJst voor plaatsing	Op 1-10 geen wachtlIJst	Op 1-10 geen wachtlIJst i.v.m. plaatsingsstop

Tabel 6: kerngegevens leerlingen

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de leerlingenaantallen van de scholen van Yulius Onderwijs over de periode 2012 tot en met 2017 weergegeven.

Grafiek 3: leerlingaantallen 2012 t/m 2017

Wat opvalt, is dat de bandbreedte tussen de oktobertelling en de februaritelling niet constant is. In het najaar van 2016 heeft Yulius Onderwijs een plaatsingsstop ingesteld vanwege de grote toestroom aan leerlingen begin schooljaar 2016-2017. Het effect van de plaatsingsstop wordt zichtbaar bij de februaritelling van 2016. Richting 1 oktober 2017 is er een lichte groei van het aantal leerlingen waar te nemen ten opzichte van 1 oktober 2016.

De omgeving waarin Yulius Onderwijs zich beweegt blijft in ontwikkeling. De praktijk zal moeten uitwijzen wat de consequenties van Passend Onderwijs zullen zijn op langere termijn. Uit de demografische ontwikkelingen van de totale leerlingenaantallen blijkt dat Yulius de komende jaren zowel met een stijgende als een dalende populatie te maken krijgt. Yulius Onderwijs heeft namelijk te maken met zowel krimpregio's als groeiregio's.

Een andere ongewisse factor blijft de transitie in de Jeugdzorg. Een andere factor is de transformatie van de jeugdzorg. Na de decentralisatie van de jeugdzorg hebben zich op lokaal en regionaal niveau veel ontwikkelingen voorgedaan. Voor veel van onze leerlingen is de tijdige beschikbaarheid van de juiste zorg van belang om zich goed te blijven ontwikkelen. Hierin zien we zowel positieve als negatieve ontwikkelingen, wat gevolgen heeft voor ons onderwijs.

In het afgelopen jaar hebben we daling waargenomen van het aantal leerlingen vanuit de residentiële settingen. De verdere uitwerking van de overheveling van de Jeugdzorg blijft een onzekere factor voor de ketenpartners en kan nog verdere gevolgen hebben op de instroom van leerlingen.

Hoewel het inschatten van leerlingaantallen voor de toekomst lastig is, laat de leerlingentelling over de afgelopen periode (2012-2017) een stijgende trend zien voor het speciaal onderwijs. Eenduidige verklaringen zijn lastig te geven omdat het krachtenveld, zoals eerder aangegeven, erg complex is. Alle veranderingen in ogenschouw genomen zal naar verwachting het totaal aantal leerlingen op de langere termijn gelijk blijven, na nog een kleine groei in 2018 vanwege de start van een nieuwe locatie in 2018.

3.2 Onderwijskundig en kwaliteitsbeleid

Het onderwijskundig en kwaliteitsbeleid stond in het jaar 2017 in het teken van bestendiging en borging van de ingezette veranderingen, zoals het werken met het direct activerend instructiemodel en Positive Behavior System (PBS). Daarnaast zijn er een aantal nieuwe ontwikkelingen in gang gezet waaronder de ontwikkeling van de vakgebied overstijgende leerlijnen. Deze monitoren en sturen gericht op de ontwikkeling van competenties op het gebied van: Sociaal emotioneel functioneren, Leren Leren, Loopbaan oriëntatie, Omgaan met media en Mens en Samenleving.

Er is school overstijgend veel geïnvesteerd in de ontwikkeling van het uitstroomprofiel 'Arbeid'. De onderwijsinhoud is beter afgestemd op de vervolgbestemming van deze leerling populatie (arbeidsmarkt).

Hiernaast is er veel geïnvesteerd in het combineren van onderwijs en zorg om elke leerling die dit nodig heeft, een passend aanbod van onderwijs & zorg te bieden. Samen met de samenwerkingsverbanden en samenwerkingspartners zijn meerdere initiatieven gestart in 2106. In 2017 hebben we deze initiatieven doorontwikkeld en zijn er nieuwe initiatieven ontstaan.

Hieronder worden nog een aantal onderwijskundige beleidsontwikkelingen en de ontwikkelingen rondom het kwaliteitsbeleid nader toegelicht.

Scholing en training / deskundigheidsbevordering

Om onze leerlingen onderwijs en ondersteuning van hoge kwaliteit te bieden, heeft Yulius Onderwijs het verder professionaliseren van de medewerkers op de scholen hoog in het vaandel. Gedurende het jaar zijn er verschillende trainingen, scholingsmomenten en cursussen verzorgd. Als vast onderdeel van het scholingsbeleid zijn alle medewerkers geschoold in PBS (Positive Behavior Support), persoonlijke effectiviteit en PACT.

Daarnaast is er geïnvesteerd in de deskundigheids- en kwaliteitsbevordering van de teams doormiddel van teamtrainingen gericht op het vergroten van de kennis over psychopathologie en de ondersteuningsbehoefte van leerlingen. De orthopedagogen hebben hun eigen doorlopende deskundigheidsbevordering verzorgd door de leading professional.

In 2017 is gestart met de ontwikkeling van een e-learning programma voor orthopedagogen dat zich primair richt op orthopedagogiek en schoolpsychologie. In 2018 is dit e-learning programma gereed. De volgende stap is het ontwikkelen van een passende e-learning voor leerkrachten meer gericht op orthodidactiek. Het doel is kennis vergoten van eenvoudige tot complexe psychiatrie en een vertaalslag aanreiken naar het onderwijs.

Ten slotte, hebben alle teamcoördinatoren de mogelijkheid gekregen om te starten met de opleiding tot basisbekwaam schoolleider om geregistreerd te raken bij het schoolleidersregister PO.

Kwaliteitsmanagementsysteem - Audits en certificering

In de eerste helft van 2017 Yulius Onderwijs samen met Horizon op alle Yulius scholen een audit uitgevoerd waarin met name 'leerling zorg' en 'didactisch handelen' centraal stonden.

Kwaliteitsmedewerkers vanuit Horizon en Yulius hebben gezamenlijk vastgesteld welke indicatoren zij op alle scholen willen bekijken. Naast deze vooraf bepaalde indicatoren kiezen de scholen zelf op welke punten zij daarnaast ook graag feedback willen ontvangen. Scholen ervaren steeds vaker de meerwaarde van de bijdrage van een audit op het vergroten van de kwaliteit, en de regie rondom de afname van een audit komt steeds meer te liggen bij de scholen zelf.

In de tweede periode van 2017 is het interne auditproces geëvalueerd en herzien op basis van het nieuwe Onderzoekskader van de Inspectie 2017. Daarnaast blijft de norm gehanteerd van de Kwaliteitsnorm Speciaal onderwijs 2016 (ISO 9001:2015). Deze beide normen zijn in het auditproces geïntegreerd.

Yulius Onderwijs is sinds begin 2015 gecertificeerd voor de CIO Maatstaf en voor de Landelijke Kwaliteitsnorm Speciaal Onderwijs. In januari en februari 2017 is het CIO, de certificerende organisatie, op een aantal scholen geweest in het kader van de bestendiging van de certificering. Het CIO neemt jaarlijks op een aantal scholen een steekproef om te kijken of Yulius Onderwijs nog voldoet aan de certificeringseisen. CIO heeft positief geadviseerd ten aanzien van de voorzetting van de certificering. De kanttekeningen die het CIO heeft geplaatst zijn opgenomen in het verbeterregister.

Sociale veiligheid

Wij willen op onze scholen zorgdragen voor een positief en veilig leer- en leefklimaat. Een veilige omgeving vormt immers de basis om tot ontwikkeling te kunnen komen. Dit geven we binnen onze scholen vorm via de methodiek Positive Behavior System (PBS). Op alle scholen zijn PBS-teams actief. In 2017 is een nulmeting uitgevoerd. Het doel was om te kijken waar de sterke en te ontwikkelen punten bij de scholen liggen in relatie tot deze methodiek. De ontwikkelpunten zijn meegenomen in de trainingen die in 2017 door Windesheim zijn gegeven.

In 2016 is een nieuw incident meldsysteem geïmplementeerd. De verwachting was met het nieuwe systeem betere analyses te kunnen maken die kunnen helpen bij het vergoten van een veilig klimaat. In 2017 is nu drie keer een inhoudelijke locatie overstijgende incidentanalyse gemaakt. Deze analyses hebben ertoe geleid dat er interventies ingezet kunnen worden gebaseerd op inhoudelijke signalen. Deze interventies hebben bijgedragen aan het (herstellen) van een veilig pedagogisch klimaat op de scholen waar deze signalen opgepikt zijn.

Begeleiding Thuiszitters

Yulius Onderwijs hanteert voor een thuiszitter de definitie van het ministerie van OCW 'Leerlingen die ingeschreven zijn op school, maar langer dan 4 weken thuiszitten'. Yulius Onderwijs heeft in 2017 een werkwijze (Protocol onderschrijding onderwijstijd) ontwikkeld waarmee alle scholen de

leerlingen actief monitoren welke, door uiteenlopende redenen, niet meer aan de te behalen onderwijstijd kunnen voldoen. Zodra er weer contactmomenten zijn en er gewerkt kan worden aan een (voorzichtige) opbouw van het onderwijsprogramma spreken wij niet meer over een thuiszitter maar over een traject onderwijstijd onderschrijding. Dit traject heeft tot doel de leerlingen een dermate passend onderwijs- & zorgaanbod aanbieden zodat de ontwikkeling op didactisch en sociaal-emotioneel gebied wordt gecontinueerd. In 2017 is een begin gemaakt met de implementatie van deze werkwijze. De verwachting is dat deze eind 2018 op alle scholen volledig is geïmplementeerd.

Onderwijs-zorgarrangementen - ondersteuning naar regulier onderwijs

OASE is in 2016 op De Atlas als pilot onderwijs-zorgarrangement gestart. In het schooljaar 2016-2017 is dit OASE ook ingezet voor het regulier basisonderwijs. Dit onderwijs-zorgarrangement ondersteunt leerlingen in het speciaal onderwijs en in het basisonderwijs met sociaal-emotionele en/of psychische problematiek. Zorgmedewerkers bieden ondersteuning aan leerlingen en de leerkrachten van deze kinderen. Begin 2017 heeft een positieve evaluatie binnen het regulier onderwijs plaats gevonden. OASE blijft een onderwijs-zorgarrangement binnen het regulier basisonderwijs. In 2018 zal worden gekeken worden naar de meerwaarde van dit onderwijs-zorgarrangement binnen het speciaal onderwijs. Verder zal worden gekeken of dit op meer basisscholen in de regio Dordrecht zal worden ingezet.

Het Ambulant Leercentrum (ALC) biedt onderwijs-zorgarrangementen voor het voorgezet (speciaal) onderwijs. Dit onderwijs-zorgarrangement ondersteunt leerlingen psychische problematiek in het voortgezet onderwijs die tijdelijk een geïntegreerd en intensief aanbod van zorg & onderwijs nodig hebben. Het ALC bestaat uit één of meerdere klassen, verbonden aan het Tj een school van Yulius Onderwijs. Onderwijs en zorg gaan hier hand in hand. Leerlingen volgen een aangepast onderwijsprogramma en krijgen de behandeling of ondersteuning die ze nodig hebben. Het doel is om leerlingen tijdelijk extra te ondersteunen, zodat ze daarna weer succesvol terug kunnen keren naar hun eigen school.

De Raad van Bestuur heeft besloten om een commissie synergie Onderwijs & Zorg in te richten, zodat onderwijs en zorg op een goede, daadkrachtige en efficiënte manier tot de ontwikkeling van arrangementen kunnen komen. In 2018 zal hier verder uitwerking aan worden gegeven.

Onderwijs-zorg-poli

De onderwijs-zorg-poli is in september 2016 getart als pilot in de regio Dordrecht. In eerste instantie gekoppeld aan de beide VSO scholen in Dordrecht. De doelen van de onderwijs-zorg-poli waren: het vergroten van het aantal leerlingen dat hun opleiding succesvol doorloopt, een sluitend aanbod aan interventies voor alle leerlingen, minder escalaties, schorsingen en thuiszitters. De pilot is in het voorjaar van 2017 geëvalueerd met een positief resultaat. Doordat onderwijs en zorg gecombineerd worden is de effectiviteit van de behandeling groter, kan er sneller en meer preventief gehandeld worden, ervaart de school goede ondersteuning en is er sprake van een verminderde belasting voor de leerling en ouders. Besloten is de onderwijs-zorg-poli te continueren en te onderzoeken of dit ook binnen andere samenwerkingsverbanden kan worden ingezet.

3.3 Uitstroomgegevens

Yulius Onderwijs brengt jaarlijks de uitstroom van leerlingen in kaart. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aantallen uitgestroomde leerlingen zoals vermeld in de door de scholen ingevulde enquête van de Onderwijsinspectie.

	Uitstroom 2015-2016	% op niv uitgestroomd	Bestendig 2015-2016	Uitstroom 2016-2017	% op niv uitgestroomd
De Atlas	21	85,71%	21	29	75,86%
De Wilgen	68	82,35%	68	75	88,16%
Discovery College	72	90,27%	72	67	98,50%
Drechtster College	36	80,55%	36	75	87,84%
Ilex College	40	47,50%	40	26	96,15%
De Gaard	7	85,71%	7	36	86,11%
t Tij	34	79,41%	34	50	76,00%
Lingewaal College	20	75,00%	20	7	80,00%
Heer Bokel College	31	77,40%	31	42	90,48%

Tabel 7: uitstroomcijfers en aantal leerlingen op peildatum leerlingtelling februari 2017

Uitstroom voor het speciaal onderwijs (SO) impliceert uitstroom naar het reguliere basisonderwijs (BaO), het speciaal basisonderwijs (SBO), het speciaal onderwijs (SO), het reguliere voortgezet onderwijs (VO) of het voortgezet speciaal onderwijs (VSO).

Voor het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) betekent uitstroom, uitstroom naar het voortgezet onderwijs (VO), het voortgezet speciaal onderwijs (VSO), het middelbaar beroepsonderwijs (MBO), het VAVO, een reguliere arbeidsplaats, een sociale werkvoorziening/sociale werkplaats/beschermde werkomgeving, het arbeidstraining centrum, een arbeidsmatige dagbesteding of activiteitgerichte dagbesteding.

De Yulius Onderwijs scholen geven aan dat er in totaal 407 leerlingen zijn uitgestroomd: 104 vanuit SO en 303 vanuit VSO. Wanneer deze aantallen worden afgezet tegen de leerlingaantallen op peildatum leerlingtelling februari 2016, dan betekent dat voor heel Yulius Onderwijs 29% van de leerlingen is geschakeld (407/1385).

Opvallend is dat het percentage uitstroom op niveau op het Ilex College in het schooljaar 2015-2016 veel lager was dan het schooljaar erop (47,5% t.o.v. 96,15%). In het schooljaar 2015-2016 is door de nieuwe teamcoördinator samen met het team en de leading professional intensief gewerkt aan een structurele verbetering van de kwaliteit van het onderwijs en de ondersteuning. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen en geresulteerd in een hoger percentage leerlingen dat op niveau uitstroomt.

In figuur 4 op de volgende pagina worden de uitstroompercentages vanuit SO van de afgelopen twee jaren vergeleken met het landelijke beeld over de jaren 2015-2016 zoals gepubliceerd door de Onderwijsinspectie. Daarbij moet de opmerking geplaatst worden dat bij de vergelijking met de landelijke cijfers 2015-2016 een voorbehoud moet worden gemaakt omdat in die cijfers geen onderscheid meer is gemaakt tussen de uitstroom vanuit cluster 3 en 4.

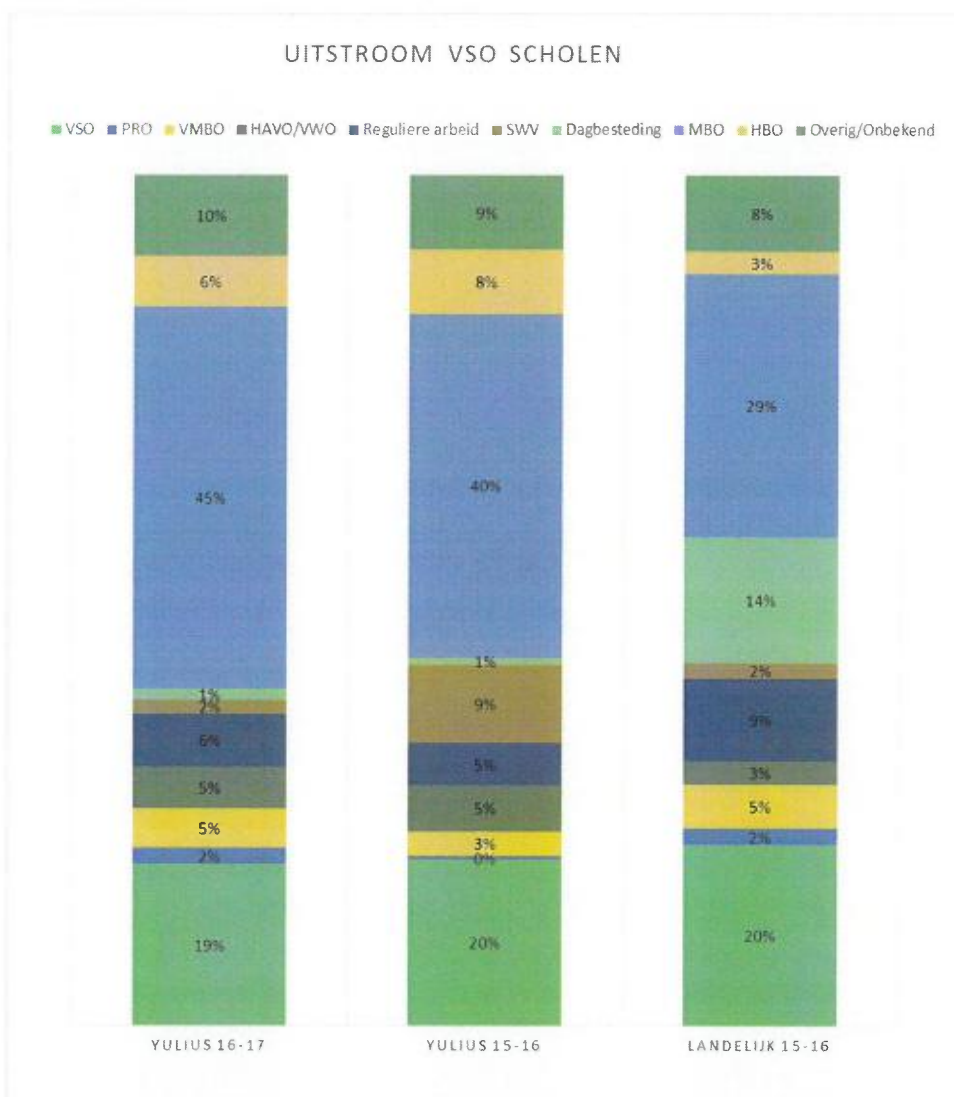

Figuur 4: SO Yulius Onderwijs uitstroom in vergelijking met de landelijke uitstroomcijfers

Over de jaren heen is één verschil duidelijk zichtbaar: de SO scholen schakelen aanzienlijk meer leerlingen naar het regulier onderwijs (PO). Terwijl de uitstroom naar het regulier onderwijs landelijk 4% is, ligt de uitstroom naar het regulier onderwijs vanuit Yulius Onderwijs gemiddeld op 14%. Dit is in lijn met onze ambitie om kinderen daar waar het kan kinderen terug te plaatsen naar het regulier onderwijs en/of binnen het regulier onderwijs te ondersteunen.

De overige uitstroombestemmingen zijn in 2016-2017 redelijk in overeenstemming met de landelijke cijfers uit 2015-2016. Er is binnen Yulius Onderwijs het afgelopen jaar relatief wel minder uitstroom naar het VSO geweest ten opzichte van 2015-2016.

In figuur 5 staan de uitstroombpercentages voor de VSO scholen. Ook hier wordt er bij de landelijke cijfers over 2015-2016 geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen de uitstroom vanuit cluster 3 en 4.

Figuur 5: VSO Yulius Onderwijs uitstroom in vergelijking met de landelijke uitstroombcijfers

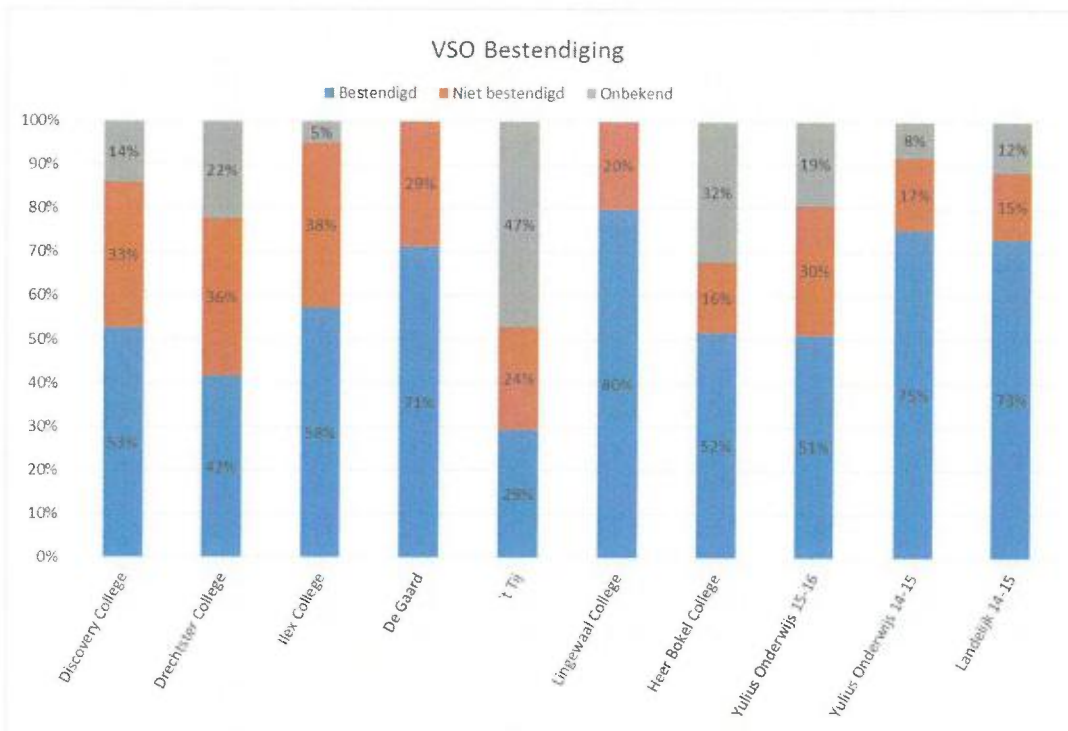
Toevallige variatie in aanmerking genomen, wijkt het uitstroombbeeld van Yulius Onderwijs door de jaren heen in grote lijnen niet erg af van het landelijke beeld. De enige uitzondering is het relatief lage uitstroombpercentage vanuit Yulius Onderwijs naar de dagbesteding. Landelijk is dit uitstroombpercentage 14% terwijl binnen Yulius Onderwijs dit percentage op 1% ligt. Dit wordt gecompenseerd door de relatief hoge uitstroom naar het MBO binnen Yulius Onderwijs; ruim 10% hoger dan landelijk.

In figuur 6 op de volgende pagina staan de percentages van de bestendinging voor de SO scholen en in figuur 7 voor de VSO scholen. In beide figuren staan tevens de Yulius Onderwijs cijfers over de afgelopen twee jaren en de landelijke cijfers van de afgelopen jaren.

Figuur 6: hoeveel SO-leerlingen zitten nog op dezelfde uitstroombestemming

Uit figuur 6 komt naar voren dat 89% van de Yulius Onderwijs leerlingen die in 2015-2016 zijn uitgestroomd, een jaar later nog op dezelfde uitstroombestemming zit. Daarmee voldoet Yulius Onderwijs ruim aan het afgesproken criterium van 80%. Opvallend in positieve zin is dat van alle leerlingen die in 2015-2016 zijn uitgestroomd bekend is of ze bestendigd dan wel niet bestendigd zijn.

Figuur 7: hoeveel VSO-leerlingen zitten nog op dezelfde uitstroombestemming

Figuur 7 laat zien dat het Lingewaal College de enige VSO school is die voldoet aan het landelijke 80% criterium. Daarmee blijft het Yulius Onderwijs percentage steken op 51%.

De verklaring ligt hem deels in het percentage leerlingen waarvan de uitstroombestemming onbekend is omdat vervolgoopleidingen, in verband met de wet op privacy, niet altijd deze gegevens willen verstrekken. Dit is ook terug te zien in de verdubbeling van het percentage onbekend ten opzichte van 2015-2016.

Anderzijds is voor sommige scholen het percentage niet bestendig nog relatief hoog. Opvallend is ook dat dit percentage nagenoeg verdubbeld is ten opzichte van het vorige jaar.

3.4 Extern toezicht

Vanuit het nieuwe Onderzoekskader 2017 (inspectie van onderwijs 10 oktober 2016) wordt van het bestuur verwacht dat zij goed geïnformeerd is omtrent de onderwijskwaliteit op haar scholen. Het nieuwe kwaliteitsdenken verwacht van het bestuur dat zij op de hoogte is van de kwaliteiten maar ook van de risico's zoals deze op de scholen gelden. Eigen ambities formuleren welke zichtbaar zijn op de werkvloer en risico management op een actieve manier vormgeven zijn hierbij van groot belang.

In september 2017 heeft het startgesprek plaatsgevonden van de Inspectie van het Onderwijs met het bestuur en de directie van Yulius Onderwijs in het kader van het vernieuwde vierjaarlijks onderzoek. In het najaar van 2017 hebben meerdere inspecteurs gesprekken gevoerd met het bestuur van Yulius Onderwijs en ook zeven scholen bezocht. Dit waren de Fjord, de Gaard, het Tij, de Atlas, het Lingewaal College, het Discovery College en het Reijerwaard College. Ook is er een gesprek geweest met de Medezeggenschapsraad en de Raad van Toezicht.

Terugkoppeling Inspectie

De Inspectie geeft in het rapport over het inspectieonderzoek aan dat Yulius Onderwijs ervoor zorgt dat het zicht heeft op de kwaliteit van het onderwijs op de scholen en dat op verschillende manieren de kwaliteit wordt bewaakt. Tevens geeft de Inspectie aan dat Yulius Onderwijs zorgt dat de scholen zorgvuldig en dus planmatig werken als er verbeteringen nodig zijn. En dat Yulius Onderwijs er aan hecht op een betrouwbare manier te besturen en dat doet volgens de code goed bestuur. Ook ziet de Inspectie dat Yulius Onderwijs investeert in het ontwikkelen en opleiden van medewerkers met als doel goed onderwijs te kunnen blijven geven en de kwaliteit van de scholen te kunnen bewaken. De Inspectie heeft op vijf scholen van Yulius Onderwijs een aantal onderdelen van de kwaliteit onderzocht. Zij hebben daarbij vastgesteld dat de scholen op de meeste onderdelen voldoen aan wet- en regelgeving en dat de kwaliteit in orde is. Het gaat vooral goed met de veiligheid op de scholen. Op drie scholen hebben zij de standaard Veiligheid (SK1) als 'Goed' gewaardeerd. Dit is een heel positieve uitkomst. Het beeld dat het bestuur van Yulius Onderwijs van de kwaliteit op deze vijf scholen heeft, komt vrijwel helemaal overeen met het beeld dat de Inspectie heeft gekregen. Tot slot heeft de Inspectie geconstateerd dat het bestuur financieel gezond is. Het bestuur weet hoeveel geld het nu en in de toekomst nodig heeft voor het geven van goed onderwijs.

Verder heeft de inspectie een tweetal tekortkomingen genoemd. Yulius Onderwijs moet ervoor zorgen dat deze tekortkomingen die de Inspectie in de scholen heeft vastgesteld, worden opgeheven. Het gaat om de volgende zaken.

Op twee scholen is het niet duidelijk of de leerlingen voldoende leren op het gebied van gedrag en kennis van de samenleving, de sociale en maatschappelijke competenties. Deze scholen, en misschien ook andere scholen van Yulius, moeten beter in beeld brengen of zij op dit gebied voldoende uit de leerlingen weten te halen. Eveneens op twee scholen vindt de Inspectie dat de

wijze waarop zij aan ouders en andere belanghebbenden verantwoording afleggen over hun kwaliteit en hun resultaten, beter moet. Met name in hun schoolgids is daar te weinig over te lezen.

De Inspectie heeft aangegeven voldoende vertrouwen te hebben in de wijze waarop Yulius Onderwijs de scholen bestuurt. Om die reden kan de organisatie de verbeterpunten zelf oppakken en hoeven deze niet te worden gerapporteerd. Yulius Onderwijs herkent het beeld dat de inspectie heeft geschetst en heeft inmiddels acties in gang gezet.

4 Gevoerd beleid: personeel

4.1 Opleiden & ontwikkelen

Inwerken nieuwe medewerkers

In 2017 zijn veel nieuwe medewerkers gestart bij Yulius Onderwijs. In 2016 is het inwerkbeleid en de invulling van het inwerken geëvalueerd en aangepast. Zo is er een algemeen inwerkprogramma met een checklist ontwikkeld en een locatie gebonden inwerkprogramma. Mede door deze aanpassing is te zien dat er een daling is het aantal nieuwe medewerkers dat binnen 6 maanden weer uit dienst treedt.

Om ervoor te zorgen dat medewerkers optimaal ingewerkt worden, is eind 2017 gestart met het ontwikkelen van een pre-boarding programma en een opleidingsprogramma met opleidingen zoals basis psychopathologie die essentieel zijn voor nieuwe medewerkers om hun functie optimaal uit te kunnen voeren.

Begeleiding en ontwikkeling van medewerkers

Bij Yulius Onderwijs zijn we permanent in ontwikkeling; zowel onze leerlingen, hun ouders als alle medewerkers. Het is ons vak. Ook interne en externe ontwikkelingen vragen ons continu te werken aan onze kwaliteit, professionalisering en innovatie van zowel zorg als onderwijs. Jaarlijks worden de opleidingsactiviteiten geëvalueerd en bijgesteld, zodat rekening kan worden gehouden met actuele ontwikkelingen, strategische uitgangspunten en externe eisen en kaders.

Na de oriënterende gesprekken over de inhoud van het opleidingsaanbod is er in 2017 meer vorm gegeven aan de invulling van opleiden en ontwikkelen van onze medewerkers. De visie op talentontwikkeling is vastgesteld en in het meerjarenbeleid staat aangegeven hoe we hier uitvoering aan willen geven.

In 2017 heeft Yulius Onderwijs voor alle teamcoördinatoren een informatiebijeenkomst gegeven over het verplichte lerarenregister. Daarnaast wordt vanuit de afdeling P&O learning-on-the-job verzorgd door de teamcoördinatoren in de praktijk te ondersteunen bij de casuïstiek, functioneringstrajecten met hun medewerkers en er is actief ondersteuning bij verzuimtrajecten ingezet.

Deskundigheidsbevordering

Yulius heeft zich afgelopen jaar gericht op het verder professionaliseren van de medewerkers op de locaties. Om onze leerlingen onderwijs en ondersteuning van hoge kwaliteit te bieden, is het van belang om voortdurend te blijven investeren in deskundigheidsbevordering. Om de deskundigheidsbevordering invulling te geven is er geïnvesteerd in de deskundigheids- en kwaliteitsbevordering van de teams doormiddel van teamtrainingen gericht op het vergroten van de kennis over psychopathologie en de ondersteuningsbehoefte van leerlingen. De orthopedagogen hebben hun eigen doorlopende deskundigheidsbevordering verzorgd door de leading professional. In 2017 is gestart met de ontwikkeling van een e-learning programma voor orthopedagogen dat zich primair richt op orthopedagogiek en schoolpsychologie. En alle teamcoördinatoren hebben de mogelijkheid gekregen om te starten met de opleiding tot basisbekwaam schoolleider om geregistreerd te raken bij het schoolleidersregister PO. Zie ook paragraaf 3.2

Veiligheid

Veiligheid staat voorop bij Yulius. Rond dit thema wordt Yulius breed een aantal opleidingen aangeboden. Binnen Yulius kunnen medewerkers die cliënt-leerling-contacten hebben, geconfronteerd worden met agressie. Yulius biedt deze medewerkers scholing aan in de vorm van de PACT trainingen (Preventie Agressie Communicatie Training). Met ingang van 1 januari 2017 is de

PACT- training voor veel locaties op maat gegeven. Na een intake met de leidinggevende wordt het aanbod aangepast op de praktijk van het betreffende team.

4.2 Ziekteverzuim

Tot 2015 kende Yulius Onderwijs een hoog verzuim. Allerlei factoren droegen in meer of mindere mate bij tot dit verzuim. Aangezien het hoge verzuimpercentage een risico vormt voor een gezonde bedrijfsvoering is de afgelopen jaren veel aandacht geweest voor het terugdringen en voorkomen van verzuim. Vanaf 2016 is ingezet op het verbeteren van de werkomstandigheden (o.a. aanstellingen leerling coaches), het versterken van kennis en vaardigheden (o.a. inwerken, deskundigheidsbevordering) en betere kennis van het verzuimbeleid (o.a. workshops en learning-on-the-job voor teamcoördinatoren). In 2017 is aanvullend daarop ingezet op ondersteuning door de verzuimcoördinator aan de teamcoördinatoren en advies van de P&O adviseur bij verzuimgesprekken, langdurige ziekte etc.

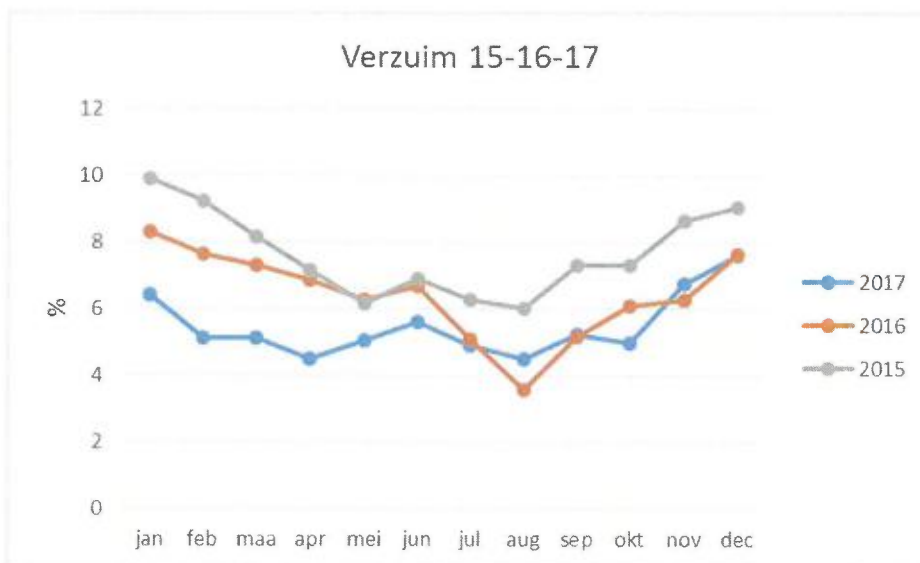
Het verzuimcijfer over 2017 was 5,27%, een significante daling ten opzichte van 2016. Daarmee is het beoogde resultaat voor 2017 behaald, immers een verzuimpercentage gelijk of onder de 7%.

Hieronder staat het verzuimpercentage aangegeven plus het verloop over de afgelopen drie jaren.

Personeelsinformatie	Percentage
Verzuim totaal medewerkers in loondienst Yulius Onderwijs	5,27%

Tabel 8: ziekteverzuim personeel exclusief zwangerschapsverlof, volgens YuliMI definitie.

Hieronder is in een grafiek het verloop ziekteverzuim weergegeven over 2015 t/m 2017.

Grafiek 3: Verloop ziekteverzuim

4.3 Personele bezetting

Het aantal medewerkers in loondienst nam toe van 309 in 2016 naar 342 in 2017. De formatie steeg ook, van 255 fte in 2016 naar 281 fte eind 2017. Vanwege uitbreiding (nieuwe) locaties was de verwachting een toename te zien in het aantal medewerkers in loondienst/formatie.

Overzicht personeel Primair Onderwijs (PO)	Aantal personeelsleden	Aantal fte
Aantal personeelsleden in loondienst op 31 december	342	281

Tabel 9: aantal personeelsleden excl. vervangingen

4.4 Mobiliteit

Verloop personeel

Verloop personeel primair onderwijs (PO)	Aantal personeelsleden
Instroom personeel in loondienst (totaal) in 2014	39
Uitstroom personeel in loondienst (totaal) in 2014	50
Instroom personeel in loondienst (totaal) in 2015	41
Uitstroom personeel in loondienst (totaal) in 2015	67
Instroom personeel in loondienst (totaal) in 2016	121
Uitstroom personeel in loondienst (totaal) in 2016	87
Instroom personeel in loondienst (totaal) in 2017	67
Uitstroom personeel in loondienst (totaal) in 2017	38

Tabel 10: verloop personeel

Ambulant begeleiders

Met de invoering van passend onderwijs is de geldstroom voor ambulante begeleiding (AB) per schooljaar 2015-2016 verlegd naar de samenwerkingsverbanden. Daarom is er geen AB-bekostiging meer meegenomen in de begroting. Diverse ambulant begeleiders zijn in dienst getreden bij samenwerkingsverbanden en MBO's, die nu de middelen voor ambulante begeleiding ontvangen. In 2017 is te zien dat door de inzet van het mobiliteitsteam meerdere ambulant begeleiders in dienst zijn getreden bij samenwerkingsverbanden. Nog niet alle ambulant begeleiders zijn overgenomen door een samenwerkingsverband. De ambulant begeleiders die nog bij Yulius Onderwijs in dienst zijn worden zo mogelijk gedetacheerd naar de samenwerkingsverbanden of worden individuele afspraken mee gemaakt. In totaal is aan het einde van 2017 nog 4,9 fte ambulant begeleiders in dienst bij Yulius Onderwijs, waarvan het grootste gedeelte is gedetacheerd.

Vacatures

Vacatures CAO PO	Tot. aantal vacatures	Moeilijk vervulbare vacatures
2014	2	0
2015	3	1
2016	18	3
2017	6	1

Tabel 11: vacatures

Moeilijk vervulbare vacatures betreffen vacatures die drie maanden of langer openstaan per 31 december 2017. Naast genoemde vacatures huurde Yulius Onderwijs op 31 december twee medewerkers in.

4.5 Beheersing van uitkering na ontslag

Om te voorkomen dat Yulius Onderwijs wordt geconfronteerd met onverwachte kosten in relatie tot het ontslag van medewerkers, wordt bij ontslagzaken ondersteuning gegeven door een vaste externe juridisch adviseur. In 2017 zijn er geen ontslagvergoedingen uitbetaald. Er is wel 1 vaststellingsovereenkomst opgesteld, met ontslagvergoeding in 2017. Uitbetaling hiervan vindt in 2018 plaats.

4.6 Medewerkertevredenheid

In mei 2017 is aan alle medewerkers van Yulius Onderwijs gevraagd om het medewerkertevredenheidsonderzoek (MTO) in te vullen. In totaal hebben 164 medewerkers van Yulius Onderwijs de vragenlijsten ingevuld. Medewerkers van Yulius onderwijs zijn van alle respondenten het meest tevreden over de sfeer, het onderwijs en de veiligheid op school. Wel komen veel medewerkers regelmatig in aanraking met verbale agressie en geven zij aan meer ondersteuning te willen krijgen van diensten en materialen binnen Yulius.

5 Gevoerd beleid: huisvesting

Per 1 januari 2015 zijn de schoolbesturen verantwoordelijk voor het buitenonderhoud van de schoolgebouwen (doordecentralisatie buitenonderhoud). In dat kader wordt er sinds 2014 gewerkt met integrale meerjarenonderhoudsplannen (MOP) voor de verschillende scholen. Iedere school van Yulius Onderwijs beschikt over een eigen meerjarenonderhoudsplan, waarin het onderhoud, zowel intern als extern, bouwkundig als installatietechnische, is opgenomen. Ieder jaar wordt met iedere school doorgenomen welke werkzaamheden er op de planning staan en of het meerjarenonderhoudsplan door gewijzigde omstandigheden al dan niet aangepast dient te worden.

5.1 Doordecentralisatie onderwijshuisvesting Dordrecht

Gemeenten en schoolbesturen kunnen ook kiezen voor ‘volledige doordecentralisatie’. Dat wil zeggen dat de gemeente met het schoolbestuur kan afspreken dat het bestuur ook voor de voorzieningen nieuwbouw, uitbreiding, constructiefouten en herstel in bijzondere omstandigheden verantwoordelijk wordt. De afspraak tot doordecentralisatie wordt gemaakt tussen een individueel schoolbestuur en de gemeente of tussen een groep schoolbesturen en een gemeente. In Dordrecht zijn er in de afgelopen drie jaar met alle schoolbesturen vele overleggen gevoerd over de mogelijkheden van de doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting. De procestrajecten van de onderwijsvelden PO/SO en VO/VSO zijn apart doorlopen. Het proces om tot een doordecentralisatie van het VO/VSO te komen, is gestopt. Er was onvoldoende draagvlak bij de VO-besturen om hier gezamenlijk invulling aan te geven. Binnen het PO/SO hebben alle besturen in november 2017 ingestemd met de doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting. In totaal zijn er elf besturen binnen het primair en speciaal onderwijs betrokken bij de doordecentralisatie. Voor Yulius Onderwijs betreft dit een school: SO De Atlas. Hier wordt onderwijs gegeven aan ruim 100 leerlingen. De gemeenteraad van Dordrecht is in december 2017 akkoord gegaan met de doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting voor het PO/SO.

In overleg met de gemeente en de schoolbesturen is afgelopen jaar een sluitende businesscase opgesteld en is het vestigingsplan vastgesteld. In dit vestigingsplan ligt voor de komende 60 jaar voor elk gebouw vast wanneer er nieuwbouw of renovatie plaatsvindt. Daarnaast is afgelopen jaar de op te richten rechtspersoon, de coöperatieve vereniging met uitgesloten aansprakelijkheid (u.a.), uitgewerkt en is de overeenkomst opgesteld. In de coöperatieve vereniging u.a. hebben alle PO en SO-besturen zitting, waaronder Yulius Onderwijs. De gemeente verstrekt jaarlijks de afgesproken middelen (volgens de businesscase), de coöperatieve vereniging voert het vestigingsplan uit.

5.2 Projecten

Naast regulier onderhoud zijn er het afgelopen jaren een groot aantal projecten gerealiseerd. Een aantal bijzondere projecten in 2017 zijn:

Op de school De Atlas is een interne verbouwing gerealiseerd waarbij aula ruimte is omgebouwd tot extra spreekkamers en vergaderruimte, waardoor zorg en onderwijs op deze school efficiënter en effectiever kan samenwerken.

Zowel de school De Gaard als het Heer Bokel College zijn het afgelopen jaar volledig intern vernieuwd, zowel in schilderwerk als vloerafwerking. Ook is gekeken naar de installaties van de

scholen, waar optimalisering van werking wordt gecombineerd met advies voor verbetering. Door beperkte toekomstverwachting van met name het Heer Bokel College is hier ervoor gekozen de installatie voor nu alleen te optimaliseren.

Op het Discovery College te Barendrecht is gestart met het project voor herinrichting van het speelplein. Dit bijzondere speelplein is gelegen op het dak van de gymzaal tussen de school en onderwijsgebouwen in. Op initiatief van de school zelf is in combinatie met Yulius Academie gezocht naar een nieuwe invulling waarin sport wordt gecombineerd met vermaak. De plannen zijn inmiddels definitief en uitvoering wordt verwacht in mei 2018.

De school De Wilgen heeft het afgelopen jaar een uitbreiding gekregen in de vorm van een serre als aanbouw van het in 2016 gerealiseerde nieuwe lokaal. De serre is bedoeld voor uitbreiding van het onderwijsprogramma en is volledig ingericht voor groenonderwijs.

Tot slot, maar zeker niet als laatst, is in 2017 de nieuwe school Reijerwaard College in gebruik genomen. In samenwerking met Horizon is een verlaten schoolgebouw in Rotterdam volledig gestript en omgebouwd tot een prachtige school. Yulius Onderwijs en Horizon delen het gebouw met de intentie om in de toekomst steeds meer te gaan samenwerken en gebruik te maken van elkaars expertise.

6 Gevoerd beleid: ICT

Als organisatie zijn we steeds meer afhankelijk van de beschikbaarheid van betrouwbare informatie. Yulius Onderwijs vindt het belangrijk dat de informatievoorziening goed georganiseerd is voor de leerling en de ouder. Daarnaast willen wij met een goede ICT voorziening een positieve bijdrage leveren aan het lerende vermogen en de motivatie van onze medewerkers en onze leerlingen. Waar mogelijk willen wij nieuwe ICT toepassingen gebruiken in of ter ondersteuning van het onderwijs. Dit is het afgelopen jaar gebeurd door onder andere meer laptops beschikbaar te stellen en meer gebruikt te maken van digitaal onderwijs.

In 2017 heeft Yulius Onderwijs ook op het vlak van informatie- en communicatietechnologie stappen gezet. Zo hebben wij voor de organisatie een informatiebeveiligingsbeleid ontwikkeld, beleid opgesteld rondom sociale media en hebben we een privacyreglement voor ouders en leerlingen geschreven. Ook hebben we Yulius opdracht gegeven tot een scan van netwerk van Yulius om de zwakke plekken in de beveiliging te ontdekken. Hierop is een rapport opgesteld welke de agenda vormt van de IB (informatie beheer) werkgroep waar zorg en onderwijs in vertegenwoordigd zijn.

Sinds twee jaar is Yulius Onderwijs over op een nieuw leerling volg- en registratie systeem, ParnasSys en SOM Today. Vanuit onze leidende principes stellen we dat samenwerking en in dialoog zijn met onze ouders en leerlingen noodzakelijk is. Daarom is het zeer belangrijk dat ouders en leerlingen toegang hebben tot het ouderportaal. Technisch is het voor alle scholen gerealiseerd in 2017, echter was het ouderportaal nog niet voor alle scholen operationeel. De verwachting is dat met de ingang van het schooljaar 2018-2019 alle scholen een operationeel ouderportaal hebben.

Aanvullend heeft Yulius Onderwijs in 2017 de Europese aanbesteding doorlopen voor digitale interactieve schoolborden. De partij welke is gegund levert een kwalitatief goed Nederlands product wat mede ontworpen is door docenten en niet alleen door technici.

7 Financiën

7.1 Gevoerd beleid

De Raad van Bestuur Yulius en de directie Yulius Onderwijs zijn zich bewust van de verantwoordelijkheden ten aanzien van de beheersing van zowel de personele als de materiële kosten. Het financiële beleid van Yulius Onderwijs is gericht op continuïteit op basis van een gezonde financiële situatie. Om dit beleid uit te voeren, is een goed werkende beleids- en begrotingscyclus onontbeerlijk.

Beleids- en begrotingscyclus

Voor het besturen van Yulius Onderwijs wordt gebruikt gemaakt van een integrale beleids- en begrotingscyclus die binnen de gehele organisatie wordt gehanteerd. De kaderbrief beschrijft de beleidsprioriteiten voor het aankomende jaar en vormt het kader voor de plannen van de aandachtsgebieden en ondersteunende stafafdelingen. De kaderbrief vormt een groot deel van de input voor de deelplannen van Yulius Onderwijs.

Maandelijks ontvangen alle budgethouders een financiële voortgangsrapportage en een rapportage betreffende de personele inzet in relatie tot het toegekende budget. De directeur Onderwijs ontvangt een afschrift hiervan. De Raad van Toezicht en de Raad van Bestuur ontvangen driemaal per jaar een uitgebreide perioderapportage over de (financiële) ontwikkelingen van Yulius Onderwijs. Met behulp van deze perioderapportages en een vastgestelde set prestatie-indicatoren werkt Yulius Onderwijs systematisch aan het daadwerkelijk bereiken van de doelstellingen en het zoveel mogelijk beperken van risico's. De directeur Onderwijs heeft daarnaast tweewekelijks overleg met het domein Financiën om de actuele zaken rondom de financiële situatie van Yulius Onderwijs te bespreken. Daarnaast vindt jaarlijks binnen de Yulius Onderwijs een verdieppingsanalyse plaats, de zogenaamde 'managementreview'. De Raad van Bestuur volgt de voortgang daarnaast ook via regulier overleg.

Naast de managementinformatie en de jaarlijkse begroting werkt Yulius Onderwijs ook met een meerjarenbegroting inclusief een meerjarig bestuursformatieplan en een jaarlijks bestuursformatieplan. Yulius Onderwijs heeft in januari 2018 de meerjarenbegroting 2018-2021 opgesteld. Deze meerjarenbegroting vormt de financiële basis tot en met 2021 en is de uitwerking van het meerjarig financieel beleid.

Yulius Onderwijs beschrijft de administratieve organisatie en de bijbehorende risico's en interne controle. Jaarlijks wordt door de externe accountant tijdens de interim-controle een risicoanalyse opgesteld om te kijken welke processen aangepast zouden moeten worden. De controleresultaten en aanbevelingen worden gerapporteerd aan de Raad van Bestuur en de directie Onderwijs. Op basis van de aanbevelingen worden verbetermaatregelen getroffen, die opgevolgd worden door de concern controller van Yulius Onderwijs. In navolging van de directie worden schooldirecteuren en leerkrachten zich hierdoor meer bewust van het belang van een juiste, volledige en rechtmatige administratieve organisatie.

Financiële positie

Yulius Onderwijs kent een gezonde financiële positie. Yulius Onderwijs streeft ernaar om de verhouding van het vermogen in lijn te houden met de omvang van de organisatie. Yulius Onderwijs heeft de afgelopen jaren te maken gehad met een onverwachte groei van het aantal leerlingen. De verwachte ontwikkelingen van krimp hebben zich niet voorgedaan. De bekostiging van de leerling groei door een aantal samenwerkingsverbanden is gerealiseerd middels een voorschotbekostiging. In

de komende jaren is de verwachting dat Yulius Onderwijs een positief resultaat kan behalen. De investeringen worden uit eigen middelen voldaan.

7.2 Analyse financieel resultaat

Hieronder staat in een tabel de realisatie over 2016 en 2017, plus begroting over 2017 weergegeven.

	2017 EUR	Begroot 2017 EUR	2016 EUR
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	22.740.697	22.125.371	20.246.272
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	511.555	274.416	400.243
3.3 Overige baten	727.969	533.920	710.276
Totaal Baten	23.980.221	22.933.707	21.356.791
Lasten			
4.1 Personeelslasten	17.782.869	16.889.344	15.939.059
4.2 Afschrijvingen	330.884	439.897	374.477
4.3 Huisvestingslasten	1.606.426	1.387.950	1.224.198
4.4 Overige lasten	4.191.222	4.002.269	4.124.292
Totaal Lasten	23.911.401	22.719.460	21.662.026
Saldo Baten en Lasten	68.820	214.247	-305.235
5.1 Financiële baten en lasten	0	0	5.266
Totaal resultaat	68.820	214.247	-299.969

Tabel 9: analyse financieel resultaat

Algemeen

In 2017 is gestuurd op voldoende formatie in de klassen en structureel efficiënt omgaan met mensen en middelen. Door de onverwachte groei van het aantal leerlingen met ingang van het schooljaar 2016-2017 is de formatie in 2017 gestegen ten opzichte van 2016. Daar waar begin 2017 nog veel formatieplaatsen open stonden, is vulling van de openstaande vacatures richting eind 2017 een feit. Vanwege de late invulling van de vacatures in 2017 zijn er minder middelen uitgegeven aan eigen personeel, maar zijn de openstaande formatieplaatsen opgevuld met inhuur en uitzendkrachten. Richting 1 oktober 2017 is er een lichte groei van het aantal leerlingen waar te nemen van 17 leerlingen ten opzichte van 1 oktober 2016. De bekostiging van de leerling groei van 163 leerlingen op 1 oktober 2016, is in de maanden januari tot en met juli door een aantal samenwerkingsverbanden gerealiseerd middels een voorschotbekostiging. Deze voorschotbekostiging is in de realisatie van 2017 verantwoord in de overige opbrengsten.

Rijksbijdragen

De rijksbijdragen zijn in 2017 fors gestegen ten opzichte van 2016. De groei van 163 leerlingen wordt met de T-1 bekostiging vanaf augustus 2017 zichtbaar.

De rijksbijdragen laten een stijging zien van € 784k ten opzichte van de begroting 2017.

Dit wordt veroorzaakt door onderstaande punten:

- € 373k indexatie van de bekostigingsbedragen schooljaar 2016 - 2017
- € 317k indexatie van de bekostigingsbedragen schooljaar 2017 - 2018, personele bekostiging, personeel- en arbeidsmarktbeleid en de prestatiebox bekostiging.
- € 42k groeibekostiging peildatum 1-2-2016. Deze bekostiging was minimaal begroot, vanwege de afhankelijkheid van samenwerkingsverbanden in het toekennen van de hoogte van de groeibekostiging.
- € 52k studieverlof, voor het schooljaar 2017 - 2018 was deze bekostiging niet begroot.

Onder de rijksbijdragen valt ook de verlofsubsidie die wordt toegekend bij de lerarenbeurs voor het regelen van vervanging tijdens studieverlof. Aan de medewerkers die hun opleiding genieten met de lerarenbeurs, wordt dit studieverlof verstrekt.

Bij de overige baten is een stijging zichtbaar ten opzichte van de begroting 2017 van

€ 194k. Door meer met de samenwerkingsverbanden en gemeenten in gesprek te gaan over het soms niet regulier opvangen van leerlingen en nieuwe initiatieven genereert Yulius Onderwijs meer baten dan verwacht.

Zo heeft Yulius Onderwijs van de gemeente Rotterdam subsidie ontvangen voor de bijdrage van de inzet van jeugdhulpwerkers op het Discovery College. En van de gemeente Dordrecht een eenmalige bijdrage, via Trivium Lindenhof, voor het opzetten van een kleinschalige intensieve VSO in Dordrecht. In de overige baten zat daarnaast een meevaller ten opzichte van de begroting vanwege de vrijval van een reservering nog te betalen premies vervangingsfonds en participatiefonds.

Overige overheidsbijdragen en Overige baten

In de overige opbrengsten is ook een forse stijging waarneembaar door de voorschotbekostiging die hier is verantwoord.

Personele lasten

De personele kosten zijn toegenomen door de groei van het aantal leerlingen. De groei van het aantal leerlingen heeft ook een toename in de overige lasten, met name leermiddelen, tot gevolg gehad.

De personeelslasten zijn enerzijds gedaald en anderzijds gestegen in vergelijking met de begroting 2017. De daling in de loonkosten dat op de bruto loonkosten van het eigen personeel. Door de hoge aantallen openstaande vacatures zijn er in met name het 1^e half jaar van 2017 minder fte's ingezet en waren de bruto lonen lager. Door de keuze om veel inhuur in te zetten op deze open formatieplaatsen en soms zelfs boven de formatie, zijn de kosten voor inhuur ruim € 800k hoger dan begroot. De genoemde indexatie van de rijksbijdragen komt ter compensatie van de gestegen werkgeverslasten.

Yulius Onderwijs heeft als leidende principe dat elke medewerker de ruimte krijgt om zijn talenten te ontwikkelen; wij zien leren en ontwikkelen als belangrijk onderdeel van ons werk. Hierdoor wordt er veel geïnvesteerd in het opleiden van medewerkers en worden hoge kosten gemaakt voor opleiding. In de begroting van 2017 is voor het eerst gewerkt met een norm voor opleidingskosten: 1% van de begrote loonkosten naast de in de CAO opgenomen € 500, - per medewerker. In de praktijk vallen deze kosten lager uit, doordat binnen Yulius Onderwijs er veel gebruik wordt gemaakt van de lerarenbeurs. De opleidingskosten van de medewerkers worden dan volledig gesubsidieerd. De totale personeelslasten laten vanwege bovengenoemde punten een stijging zien.

Financiële baten en lasten

Bovengenoemde heeft geresulteerd in een positief resultaat van € 69k. Dit is een hoger resultaat in vergelijking met 2016; in 2016 werd een negatief resultaat van € 300k behaald. In de kosten van 2016 is een duidelijke stijging waarneembaar ten opzichte van 2015. In totaal liggen de baten in 2017 € 2.623k hoger dan in 2016.

De overige lasten laten in de leermiddelen een afwijking zien ten opzichte van de begroting 2017. Deze stijging wordt veroorzaakt door de overgang naar een boekenfonds na het gelopen aanbestedingstraject in 2016. In 2016 was al een stijging waarneembaar, maar dit heeft ook nog effect gehad op 2017. Daarnaast stijgen de kosten ten opzichte van de begroting voor buitenschoolse opleidingen (samenwerkingen met MBO scholen voor een leertraject of een examentraject), klein onderhoud en de overige huisvestingskosten door de nieuwe huisvesting in Rotterdam.

Voor de uitgebreide kengetallen en details van de resultaten 2017 verwijzen wij naar de jaarrekening in hoofdstuk 10.

7.3 Investeringsbeleid

De kaders van de investeringen zijn opgenomen in het begrotingsformat van Yulius Onderwijs. Decentraal wordt de uitvraag gedaan voor investeringen op methoden, inventaris en randapparatuur (hardware, digiborden e.d.), deze worden centraal verzameld en afgestemd met de directie Onderwijs. De uitvoer van de investeringen en de verantwoordelijkheid na goedkeuring is decentraal neergelegd in de organisatie.

Investeringsaan het gebouw worden centraal belegd bij de afdeling Vastgoed en afgestemd met gemeenten indien van toepassing. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn voor lesmethoden in het SO 8 jaar, randapparatuur 5 jaar, inventaris 10 jaar en verbouwing 10 jaar.

Het kasstroomoverzicht is opgenomen in de jaarrekening en de toelichting op het kasstroomoverzicht is opgenomen in de toelichting op de jaarrekening.

7.4 Treasury en financieringsbeleid

De kaders voor het treasurybeleid van de Stichting Yulius Onderwijs zijn verankerd in het Treasury-Statuut. Dit statuut is in 2016 herschreven en in 2017 goedgekeurd door de Raad van Toezicht. Uitgangspunt in dit statuut is het voeren van een risicoarm kasbeheer. Leidend in de vormgeving van de kaders is de Regeling Beleggen, belenen en derivaten door Instellingen voor Onderwijs en Onderzoek.

Het kasbeheer van de Stichting Yulius Onderwijs vindt geïntegreerd plaats als onderdeel van het kasbeheer van de Stichting Yulius, waarvan de Stichting Yulius Onderwijs deel uitmaakt. In 2017 hebben geen beleggingen of uitzettingen plaatsgevonden; de vrije middelen van de Stichting Yulius Onderwijs zijn beschikbaar via de bankrekening, die is opgenomen in het concernblok van de Stichting Yulius bij huisbankier ING. De stichtingen die onderdeel zijn van Yulius staan borg voor elkaars verplichtingen die voortvloeien uit de kredietovereenkomst bij de ING Bank.

In 2017 hebben zich geen liquiditeitsproblemen voorgedaan bij de stichtingen die deel uitmaken van de stichting Yulius. Conform het Treasury-Statuut eigen vermogen is gedurende het verslagjaar de liquiditeitspositie gemonitord en periodiek geraamd op basis van de liquiditeitsbegroting, die afgeleid is van de exploitatie- en de investeringsbegroting.

8 Continuïteitsparagraaf

8.1 Vooruitblik

In deze paragraaf wordt een eerste schets gegeven van de meerjarige begroting en is beleid geformuleerd hoe we de komende jaren hierop blijven anticiperen. We streven daarbij steeds naar goed onderwijs en goede ondersteuning voor iedere leerling, aansluitend bij de nieuwe vragen die aan ons gesteld worden. Dat betekent dat we hoe eisen stellen aan ons onderwijs en hier ook in willen investeren.

Leerling prognoses

Bij de start van het schooljaar 2017-2018 heeft Yulius Onderwijs wederom te maken gehad met een stijging van het aantal leerlingen, echter in een beperktere omvang dan bij de start van het schooljaar 2016-2017. Daarnaast was deze groei voorzien. De formatieconsequenties als gevolg van deze leerlingenstijging worden in januari 2018 in kaart gebracht.

Op grond van de huidige leerlingaantallen (2017: 1.408) verwacht Yulius Onderwijs dat het leerlingaantal op de teldatum zich gaat stabiliseren op het totaal niveau, de belangrijkste oorzaak hiervan is te vinden in het feit dat er gekozen is voor minder leerlingen in de klassen bij de start van een schooljaar. Hierdoor is er gedurende het schooljaar de mogelijkheid om nog te groeien. Door deze norm aan het begin van het schooljaar te hanteren, wordt er in het plaatsingsbeleid van de leerlingen rekening gehouden met een maximaal te plaatsen aantal leerlingen per klas. Met als gevolg dat de teldatum, die snel volgt na start schooljaar meer stabiel zal zijn.

Wel is de verwachting dat er in 2018 gestart wordt met een nieuwe VSO school in Rotterdam, dit zorgt voor een verwachte groei van 4,5% gerekend vanaf de telling van 1 oktober 2017. Daarna is stabilisatie van het leerlingaantal de verwachting.

In onderstaande tabel is de prognose van de leerlingaantallen voor de komende vier jaar weergegeven. Zoals benoemd betreft dit een prognose; het is onzeker of deze aantallen leerlingen ook daadwerkelijk door de samenwerkingsverbanden aan Yulius Onderwijs worden toegewezen.

	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020
Leerlingen Yulius Onderwijs	1.408	1.471	1.471	1.471

	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020
SO leerlingen < 8 jaar	69	68	68	68
SO leerlingen ≥ 8 jaar	278	288	288	288
VSO leerlingen	1.061	1.115	1.115	1.115
Totaal	1.408	1.471	1.471	1.471

Tabel 12: Prognose van de leerlingaantallen

Personele bezetting

Op basis van de meerjarenbegroting is een personele bezetting bepaald, gerelateerd aan de bezetting ultimo 2017. Hier is een groei van het personele bestand van Yulius Onderwijs zichtbaar. Wat het gevolg is van de leerling groei. Tegenover de groei van de formatie gerelateerd aan de leerling groei wordt ook een afname vanaf 2018 geprognoseerd, deze is gebaseerd op de uitstroom van een aantal vervangers in verband met langdurig ziekteverzuim en de uitstroom van de ambulant begeleiders buiten Yulius.

De functies binnen Yulius Onderwijs zijn verdeeld in onderwijzend personeel (OP), onderwijsondersteunend personeel (OOP) en directie (Dir.) Het aantal begrote medewerkers in fte voor de komende vier jaren wordt weergegeven in onderstaande tabel.

FTE	2017	2018*	2019	2020	2021
Yulius Onderwijs totaal	282,2	302,9	287,1	286,8	286,8
OP	176,6	172,0	164,6	164,5	164,5
OOP	99,6	126,9	118,5	118,3	118,3
DIR	6,0	4,0	4,0	4,0	4,0

*291,26 fte excl dubbelingen nieuwe managementstructuur

Tabel 13: Aantal begrote medewerkers in fte

Het aantal fte per 31-12-2017 was 281,01. In de begroting voor 2018 is een stijging opgenomen ten opzichte van het aantal fte's in 2017. De flexibele schil om verzuim op te kunnen vangen die in 2017 voor het eerst begroot is, is ook voor 2018 en de jaren daarna meegenomen. De stijging vindt zijn oorzaak in de nieuw te starten school in 2018.

Op grond van het aantal fte werkzaam binnen de organisatie op 31-12-2017 geldt onderstaande verdeling tussen de groepen OP, OOP en Dir.

	fte	%
Yulius Onderwijs totaal	281,0059	100%
OP	166,3920	59,2%
OOP	110,0139	39,2%
Dir.	4,6000	1,6%
Yulius Onderwijs alleen de onderwijslocaties	262,4311	100%
OP	160,1937	61,0%
OOP	102,2374	39,0%
Dir.	-	0,0%

Tabel 14: Aantal medewerkers werkzaam in fte

8.2 Meerjarenbalans en staat van baten en lasten

In de volgende paragrafen wordt een eerste schets gegeven van de meerjarenbalans en de staat van baten en lasten en is beleid geformuleerd hoe we de komende jaren hierop blijven anticiperen.

Daarnaast hebben we in de meerjarenbalans en de staat van baten en lasten een aantal aannames moeten doen rondom stijging van leerlingaantallen en stabilisatie daarvan.

Ontwikkelingen die van invloed zijn op ons beleid zijn onder andere:

Naast de stelselwijziging Passend Onderwijs heeft er een tweede grote stelselwijziging plaats gevonden, namelijk de Transitie Jeugdzorg. Een aantal preferente ketenpartners van Yulius Onderwijs voert wijzigingen door die van invloed zijn op de instroom van leerlingen bij Yulius Onderwijs. In het kader van ambulantisering is er ingezet op het verminderen van het aantal 24-uurs plaatsen omdat het beter is voor kinderen om thuis te blijven. Dit betekent voor de Yulius

Onderwijs-scholen, die het onderwijs voor residentieel geplaatste leerlingen verzorgen, een terugloop van inkomsten.

Verder zijn er meerdere ketenpartners die een beroep op Yulius Onderwijs doen. Het gaat hierbij veelal om het verzorgen van onderwijs in deeltijd voor jongeren die zeer moeilijk plaatsbaar zijn binnen reguliere onderwijsinstellingen. Yulius Onderwijs ziet kansen en mogelijkheden om zich op dit vlak te profileren en te positioneren binnen de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs. Omdat Yulius Onderwijs er voor kiest om wendbaar te zijn kunnen zich gedurende het jaar nieuwe (niet begrote) ontwikkelingen voordoen.

De meerjarenbalans en staat van baten en lasten worden vergeleken met respectievelijk de balans van 2017 en de begroting 2018. In de balanspositie is ervanuit gegaan dat posities min of meer constant blijven.

Vanaf 2015 heeft Yulius Onderwijs vanwege de decentralisatie van het groot onderhoud een voorziening groot onderhoud gevormd deze voorziening is in 2017 voortgezet. Middels het meerjarenonderhoudsplan zijn de jaarlijkse dotaties en onttrekkingen bepaald. In 2020 zien de voorziening fors dalen, in 2020 is een groot bedrag voor onderhoud gepland.

De afwijkingen van de staat van baten en lasten 2017 ten opzichte van de begroting 2017 staat toegelicht in paragraaf 7.2.

8.3 Staat van baten en lasten

Begin 2018 is de meerjarenbegroting 2018-2021 door Yulius Onderwijs opgesteld, hieronder in de tabel is weergegeven als de meerjaren staat van baten en lasten. Er zijn binnen de context waarin Yulius Onderwijs opereert dermate veel ontwikkelingen en onzekerheden dat op voorhand gesteld kan worden dat de uiteindelijke exploitatie fors kan afwijken van deze meerjarenbegroting. Deze meerjaren staat van baten en lasten geeft echter een goed beeld van de impact van verschillende ontwikkelingen en is voor Yulius Onderwijs een instrument om het huidige beleid te toetsen en een inschatting te maken van de verschillende risico's.

	Begr. 2017	2017	2018	2019	2020
Baten					
Rijksbijdragen	20.850.371	21.631.945	20.850.371	22.534.600	23.215.800
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	1.549.416	1.620.307	1.549.417	639.400	253.300
Overige baten	533.920	727.969	533.920	368.700	278.300
Totale baten	22.933.707	23.980.221	22.933.707	23.542.700	23.747.400
Lasten					
Personeelslasten	16.889.343	17.782.869	16.889.344	17.360.793	17.260.421
Afschrijvingen	439.897	330.885	439.897	393.700	390.500
Huisvestingslasten	1.399.000	1.606.426	1.381.700	1.471.400	1.500.800
Overige lasten	3.991.219	4.191.222	4.008.519	4.290.300	4.411.700
Totale lasten	22.719.459	23.911.402	22.719.460	23.516.193	23.563.421
Saldo baten en lasten	214.248	68.820	214.247	26.507	183.979
Financiële baten en lasten	-	-	-	-	-
Resultaat	214.248	68.820	214.247	26.507	183.979

Tabel 15: de staat van baten en lasten over 2017 t/m 2020

Rijksbijdragen

In de meerjaren staat van baten en lasten is rekening gehouden met een stijging van de rijksbijdragen vanaf 2018, de telling van 1 oktober 2017 heeft een kleine stijging zichtbaar gemaakt ten opzichte van de 1 oktober telling in 2016 en de verwachting van de groei conform de leerling prognose is meegenomen. De stabilisatie van de bekostiging is te verwachten vanaf het schooljaar

2019-2020 en verder. Op basis van de verwachte leerlingenaantallen en de beschreven uitgangspunten is de volgende meerjarenbegroting opgesteld voor Yulius Onderwijs voor de periode 2018-2021.

Overige overheidsbijdragen (Instellingen)

De bijdrage instellingen bedragen in 2018 voor het grootste gedeelte de capaciteitsbekostiging die is afgesproken met Koers VO. Met Koers VO en Yulius Onderwijs is in 2017 een pilot gestart met betrekking op de capaciteitsbekostiging. Het doel van de pilot is het voorkomen van thuiszitters door het op tijd organiseren van voldoende capaciteit in het VSO. Hiermee wordt duurzaam uitvoering gegeven aan het verder zorgdragen voor een dekkend netwerk van onderwijsvoorzieningen in de regio van Koers VO. Door middel van het maken van capaciteitsafspraken wordt tevens tegemoetgekomen aan de vraag van Yulius Onderwijs om financiële zekerheid bij de inspanningsafpraak om alle leerlingen een onderwijsplek te bieden binnen de beschikbare huisvesting en mogelijkheden die Yulius Onderwijs kan garanderen. Voor het schooljaar 2017-2018 is een capaciteit van 435 leerling vanuit Koers VO afgesproken. Over deze capaciteit zijn de volgende financiële afspraken gemaakt:

De bekostiging van de pilot vindt plaats op basis van een tweetal onderdelen:

1. Koers VO bekostigt voor de personele bekostiging van schooljaar 2017-2018 het verschil tussen T-1 en T=0. Dit doet recht aan de werkelijke situatie van Yulius voor de door Koers VO aanwezige leerlingen. De bekostiging door Koers VO wordt gevormd door het personele deel van de basis- en ondersteuningsbekostiging.

2. Koers VO bekostigt voor het verschil tussen de voor Koers VO vastgesteld beschikbare capaciteit van 435 plaatsen en T=0 de helft van de personele ondersteuningsbekostiging.

Tussentijdse instroom van leerlingen na 1 oktober wordt hiermee volledig vergoed.

Vanwege de nieuwe VSO locatie die in 2018 gestart gaat worden in Rotterdam, is de verwachting dat de stijging van 63 leerlingen die in de leerling prognose naar voren komt nagenoeg geheel vanuit Koers VO zal komen. Hierdoor zal er ook op de teldatum 1 oktober 2018 een stijging waarneembaar zijn van het aantal Koers VO leerlingen. Er van uitgaande dat de pilot ook in het schooljaar 2018-2019 wordt voortgezet, wordt er voor 2019 eveneens een capaciteitsbekostiging meegenomen. Voor het ALC op het Tij wordt onder de bijdrage instellingen een bedrag van € 50.000 meegenomen voor de jaren 2019 tot en met 2021.

Voor 2019 is een klein bedrag opgenomen als financiering op basis van de 1 februari 2018 telling, namelijk € 60.000. Deze voorschotbekostiging vanuit de samenwerkingsverbanden wordt ook opgenomen onder de bijdrage instellingen.

Tot slot valt onder de bijdrage instellingen een bijdrage van het samenwerkingsverband RiBA voor afspraken rondom onderwijs arrangementen die op de locatie De Wilgen worden uitgevoerd.

Afspraken naar de toekomst hieromtrent zijn nog niet bekend, waardoor er alleen voor 2019 handhaving is begroot.

Overige baten

Onder de overige opbrengsten vallen externe subsidies die Yulius Onderwijs hoopt te kunnen genereren naar de toekomst. Waarbij een belangrijk speerpunt richting de toekomst de samenwerking tussen zorg en onderwijs blijft. In 2016 en 2017 is hiervoor een belangrijke basis gelegd, waarbij de inzet van professionals vanuit onderwijs in de taskforce zorg-onderwijs is gerealiseerd. In 2018 en de jaren er na zullen ook de opleidingskosten geïntensiveerd worden, mede wet inzet vanuit Yulius Academie. Deze kosten zitten opgenomen in de meerjaren staat van baten en lasten. De verwachte investeringen op inventaris en hardware blijven naar verwachting gelijk.

Lasten

Voor huishoudelijke kosten, materiële kosten, leerlinggebonden kosten en huisvestingskosten wordt een prijsstijging verwacht van twee procent. Wel wordt bij leerling-afhankelijke posten rekening gehouden met een stijging van de kosten in verband met de verwachte groei van het aantal leerlingen in 2019. De verhouding doorbelasting 2018 op de OCW-bekostiging is 9%. Deze verhouding wordt vastgehouden voor 2019, 2020 en 2021. Het personeelsbestand van de begroting 2018 is de basis voor de jaren erop volgend.

8.4 Meerjarenbalans

Bij de opstelling van de meerjarenbalans is de verwachte eindbalans 2017 als uitgangspunt genomen. Aangezien vorderingen en schulden over meerdere jaren sterk kunnen fluctueren en daardoor onvoorspelbaar zijn, zijn ze, omwille van het zichtbaar maken van deze posten binnen de meerjarenbalans, 'bevroren' op de stand van de eindstand 2017.

In onderstaande tabel worden de geprognosticeerde meerjarenbalans weergegeven.

	2017	2018	2019	2020
Activa				
Materiële vaste activa	1.459.749	1.550.000	1.525.000	1.500.000
Vorderingen	2.670.000	2.150.129	2.214.468	2.250.770
Liquide middelen	4.325.382	4.493.829	4.558.495	4.525.101
Totale activa	8.455.131	8.193.958	8.297.963	8.275.871

Passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	4.374.139	4.374.139	4.588.386	4.614.892
Bestemmingsreserve (publiek)	-	-	-	-
Resultaat lopend jaar	-	214.247	26.507	183.979
Voorzieningen	382.128	386.572	449.071	228.000
Langlopende schulden	-	-	-	-
Kortlopende schulden	3.698.864	3.219.000	3.234.000	3.249.000
Totale passiva	8.455.131	8.193.958	8.297.963	8.275.871

Tabel 16: meerjarenbalans tot en met 2020

Naar aanleiding van het rapport van de onderwijsinspectie in 2017 heeft Yulius Onderwijs de verwerking van de liquide middelen in de jaarrekening 2017 (en de vergelijkende cijfers 2016) op een meer juiste manier gerapporteerd. De posities van de tegoeden zijn als liquide middelen verantwoord, zoals te doen gebruikelijk, en niet meer als rekening-courant verhouding. Het overschot aan middelen is ten allen tijde beschikbaar en ter beschikking (geweest) voor 'Yulius Onderwijs' en niet ter vrije beschikking gesteld aan 'Yulius Zorg', waarbij de tegenpartij van 'Yulius Onderwijs' de ING Bank is. De toelichtende tekst in het jaarverslag deed voorgaande jaren anders vermoeden. De toelichting gaf echter geen volledig juiste beschrijving van de werkelijke verhoudingen. Derhalve is de feitelijke weergave van de posities in de jaarrekening van 2017 aangepast.

In aanvulling hierop heeft Yulius begin 2018 de afspraken met de bank aangescherpt om het onderscheid nog duidelijker en transparanter te maken tussen de beide Yulius stichtingen. Dit betekent dat er vanaf halverwege 2018 geen gebruik meer wordt gemaakt van de cashpool regeling middels 'zero balancing'. Alleen de reguliere doorbelastingen tussen de entiteiten zullen dan nog via de rekening courant rekening lopen in de financiële administratie tussen de stichtingen, die vervolgens periodiek worden afgerekend.

8.5 Belangrijkste conclusies vanuit de meerjarenbegroting

In de komende jaren is de verwachting dat Yulius Onderwijs een positief resultaat kan behalen. De investeringen inclusief het huisvestingsbeleid voor zover dit niet van gemeentewege wordt geregeld, worden uit eigen middelen voldaan. Het is beleid dat als enig jaar of maand een te groot beslag op de liquiditeit plaats vindt, een spreiding in de aanschaf van nieuwe investeringen worden aangebracht. De investeringen worden bewaakt op basis van het in de meerjarenbegroting opgenomen financieel perspectief.

8.6 Bestuursverklaring inzake interne beheersing

Voor de goede orde wijzen wij de lezer erop, dat voorgaande meerjarenbegroting taakstellend is, en uitgaat van de huidige (bekende) wet- en regelgeving. Waarbij het risico groot is dat de realisatie daarvan in de toekomst altijd zal afwijken, ook mede omdat de praktijk weerbarstig is. Er is in dit verslag niet gewerkt met scenario's, noch hebben wij aan de accountant opdracht gegeven om bovenstaande meerjarenbegroting te controleren. De Raad van Bestuur heeft de meerjarenbegroting aangeboden gekregen in het meerjarenbestuursformatieplan en goedgekeurd op 29 mei 2017.

8.7 Overige rapportages

Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

De aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem staat beschreven in paragraaf 7.1 op pagina 40.

Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

De belangrijkste risico's en onzekerheden ten aanzien van de meerjarenbegroting zijn beschreven in paragraaf 8.5 op pagina 49.

Rapportage toezichthoudend orgaan

De rapportage van het toezichthoudend orgaan is opgenomen in het verslag van de voorzitter van de raad van toezicht op pagina 5 en 6.

9 Toekomstparagraaf

In de jaarverslagen, behorend bij de jaarrekeningen van de afgelopen jaren, is steeds aandacht besteed aan de financiële risico's die Yulius Onderwijs loopt. Deze risico's worden deels veroorzaakt door maatregelen vanuit de landelijke overheid, deels door ontoereikende vergoedingen voor noodzakelijk te maken kosten en deels door keuzes voor kwalitatief goed (voortgezet) speciaal onderwijs die voortvloeien uit de visie van Yulius Onderwijs.

Voor 2017 zijn in het regeerakkoord geen specifieke bezuinigingsmaatregelen opgenomen. Het regeerakkoord geeft slechts beperkt inzicht in de mate waarin premieverhogingen, die leiden tot loonkostenstijgingen, worden gecompenseerd door hogere normvergoedingen. Met name de aanzienlijke verhoging van de premie van het ABP is direct van invloed op de begroting.

In de onderstaande paragrafen worden op hoofdlijnen de belangrijkste risico's benoemd.

9.1 Passend Onderwijs

Nu de invulling van Passend Onderwijs in de diverse samenwerkingsverbanden steeds meer vorm krijgt, kan Yulius Onderwijs zich concreter voorbereiden op de vragen die op ons af gaan komen. Wat we merken is dat samenwerkingsverbanden en gemeenten andere vragen aan ons stellen, met betrekking tot thuisnabijheid van het onderwijs, de onderwijsniveaus die op de locaties worden aangeboden, de flexibiliteit van beschikbare lesplekken, de geboden zorg etc. Ook vragen ze ons invulling te geven aan arrangementen en preventieve interventies, om meer leerlingen binnen het regulier onderwijs de juiste ondersteuning te kunnen bieden. In 2017 zijn hierover veel gesprekken gevoerd binnen de samenwerkingsverbanden. Het anticiperen op deze vragen is een belangrijke strategische doelstelling. Daarnaast wordt de samenwerking gezocht met zorg en andere speciaal onderwijsaanbieders. Zo streeft Yulius Onderwijs naar een dekkend aanbod in alle regio's. Verder is de verschuiving van de middelen voor ambulante begeleiding (AB-middelen) van Yulius Onderwijs naar de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs nog steeds van invloed op de personeelsplanning. Al met al zal Passend Onderwijs een flexibele opstelling blijven vragen van het (voortgezet) speciaal onderwijs.

9.2 Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs

Yulius Onderwijs participeert in 11 samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs. Het merendeel van deze samenwerkingsverbanden kent een positieve verevening; dit betekent dat er in 2020 meer geld beschikbaar is voor Passend Onderwijs dan in 2014.

Voor een aantal samenwerkingsverbanden geldt dit niet, zij dreigen flink in de min te gaan. Verder is een deel van de bekostiging van Yulius Onderwijs afhankelijk geworden van meerdere factoren. Een eventuele groei van leerlingen geteld tijdens de februari telling kan Yulius Onderwijs ten laste te brengen van de betreffende samenwerkingsverbanden.

9.3 Ambulantisering

Binnen de geestelijke gezondheidszorg (Ggz) heeft de trend van ambulantisering doorgezet waardoor naar verwachting het aantal (dag)klinische plaatsen en daarmee het aantal residentiële leerlingen zal afnemen. Ggz-instellingen bouwen de totale beddenscapaciteit in de periode tot 2020 fors af, de bedden worden met een derde afgebouwd ten opzichte van 2008.

9.4 Krapte arbeidsmarkt

Een deel van Nederland heeft te maken met een krimpende bevolking. In deze regio's is sprake van een leerlingendaling, met vanzelfsprekend minder behoefte aan leraren. In de Randstad, en met name de grote steden, is de laatste jaren sprake van een groei van het aantal leerlingen. Daar is juist behoefte aan meer leraren. Terwijl het onderwijs vergrijsst, neemt de vraag naar onderwijzend personeel toe. Het lerarentekort in het primair en (voortgezet) speciaal onderwijs is in de steden al zichtbaar en neemt de komende jaren nog toe. De verwachting is dat het tekort in 2020 zal oplopen tot boven de vijf procent. Yulius Onderwijs heeft te maken met zowel krimpregio's als groeiregio's. Yulius Onderwijs zal daarom moeten blijven investeren in het aantrekken en behouden van kwalitatief goede leerkrachten, en in het opleiden van medewerkers. In de werving van nieuw personeel richt Yulius Onderwijs zich daarom zowel op de bevoegde kandidaten als op kandidaten die de zij-instroom-opleiding willen gaan volgen. Zoals mensen die ervaring hebben met werken met kinderen en jongeren met psychische problemen, en de overstap naar voortgezet speciaal onderwijs willen maken.

9.5 Huisvestingsprojecten

Yulius Onderwijs is positief in gesprek met de diverse gemeenten als het gaat om de kwaliteit van de huisvesting van onze scholen te verbeteren. De bouwbudgetten worden beschikbaar gesteld door de gemeenten. In bijna alle projecten is Yulius Onderwijs bouwheer en daarmee verantwoordelijk voor eventuele overschrijdingen van de bouw budgetten. Binnen de organisatiestructuur is de afdeling vastgoed primair verantwoordelijk voor de regie op de projecten. De komende jaren zal er voornamelijk worden geïnvesteerd in het opknappen van bestaande huisvesting. In het voorjaar van 2018 zal het pand aan de Schietbaanlaan gereed worden gemaakt voor het schooljaar 2018-2019. Voor het VSO in Dordrecht zal er echter naar verwachting in 2021 nieuwbouw worden gepleegd. Hier moet de gemeenteraad eind 2018 eerst nog definitief akkoord op geven.

9.6 Overige risico's

Yulius Onderwijs onderkent geen significante risico's op het gebied van de strategie, financiële verslaggeving of wet- en regelgeving. De gekozen strategie wordt continu gemonitord in relatie tot de ontwikkelingen die zich op korte en lange termijn voordoen. Wet- en regelgeving wordt bijgehouden en waar nodig geïmplementeerd. De financiële verslaggeving regels worden direct opgevolgd. Wel moet Yulius Onderwijs de komende jaren moet blijven anticiperen op veranderingen in leerlingaantallenstromen. Daarnaast is de verwachting dat zowel intern als extern steeds hogere eisen worden gesteld aan de interne kwaliteitszorg.

Een en ander vraagt om een inrichting van de organisatie die wendbaar is en aansluit op de in- en externe ontwikkelingen.

10 Jaarrekening

Yulius
Onderwijs

ONDERWIJS

o.b.v. EFJ Model

Financiële kengetallen

	2017	2016
Solvabiliteit 1	0,52	0,62
Solvabiliteit 2	0,56	0,67
Liquiditeit (current ratio)	1,89	1,72
Liquiditeit (quick ratio)	1,89	1,72
Rentabiliteit (%)	0,3%	-1%
Huisvestingsratio	0,07	0,06
Weerstandsvermogen	0,18	0,20

Toelichting financiële kengetallen:

Solvabiliteit geeft aan in welke mate de stichting aan haar verplichtingen kan voldoen.

Solvabiliteit 1 = $\text{eigen vermogen} / \text{totaal vermogen}$

Solvabiliteit 2 = $\text{eigen vermogen} + \text{voorzieningen} / \text{totaal vermogen}$

Liquiditeit laat zien wat de mate is waarin de stichting in staat is om aan haar direct opeisbare verplichtingen te kunnen voldoen.

Current ratio = $\text{vlottende activa} / \text{kortlopende schulden}$

Quick ratio = $(\text{vlottende activa} - \text{voorraden}) / \text{kortlopende schulden}$

Rentabiliteit laat het verband zien tussen het financiële resultaat van de stichting en het geïnvesteerde vermogen.

Rentabiliteit = $(\text{resultaat} / \text{totale baten}) \times 100\%$

Huisvestingsratio = $(\text{huisvestingslasten} + \text{afschrijving gebouwen en terreinen}) / \text{totale lasten}$

Weerstandsvermogen = $\text{eigen vermogen} / \text{totale baten}$

Balans

(na verwerking resultaatbestemming)

	31-12-2017	31-12-2016
	EUR	EUR
1 Activa		
Vaste Activa		
1.1 Materiële vaste activa	1.410.551	1.556.481
1.1.1 Immateriele vaste activa	49.198	0
Totaal vaste activa	1.459.749	1.556.481
Vlottende activa		
1.2 Vorderingen	2.670.000	2.004.006
1.3 Liquide middelen	4.325.382	4.400.614
Totaal vlottende activa	6.995.382	6.404.620
Totaal activa	8.455.131	7.961.101
2 Passiva		
2.1 Eigen vermogen	4.374.139	4.305.319
2.2 Voorzieningen	382.128	363.908
2.3 Kortlopende schulden	3.698.864	3.291.874
Totaal passiva	8.455.131	7.961.101

Staat van Baten en Lasten

	2017 EUR	Begroot 2017 EUR	2016 EUR
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	22.740.697	22.125.371	20.246.272
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	511.555	274.416	400.243
3.3 Overige baten	727.969	533.920	710.276
Totaal Baten	23.980.221	22.933.707	21.356.791
Lasten			
4.1 Personeelslasten	17.782.869	16.889.344	15.939.059
4.2 Afschrijvingen	330.884	439.897	374.477
4.3 Huisvestingslasten	1.606.426	1.387.950	1.224.198
4.4 Overige lasten	4.191.222	4.002.269	4.124.292
Totaal Lasten	23.911.401	22.719.460	21.662.026
Saldo Baten en Lasten	68.820	214.247	-305.235
5.1 Financiële baten en lasten	0	0	5.266
Totaal resultaat	68.820	214.247	-299.969

Kasstroomoverzicht

	2017 EUR	2016 EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo Baten en Lasten	68.820	-305.235
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen (4.2)	330.884	374.477
Mutaties voorzieningen (2.2)	18.220	203.017
Verandering in vlottende middelen:		
Vorderingen (-/-) (1.2)	665.994	3.561.133
Schulden (2.3)	406.990	-4.132.572
Totaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties	158.920	-7.421.446
Ontvangen interest (5.1)	0	5.266
Betaalde interest (-/-) (5.2)	0	0
Buitengewoon resultaat	0	0
	0	5.266
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	158.920	-7.416.180
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa (-/-) (1.1)	188.095	717.263
Desinvesteringen in materiële vaste activa	8.272	323.302
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-179.823	-393.961
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossing langlopende schulden	0	0
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutatie liquide middelen	-20.903	-7.810.141

Grondslagen

10.1 Grondslagen voor de waardering van activa, passiva en resultaatbepaling

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven is door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, heeft de directie van Yulius Onderwijs over verschillende zaken een oordeel gevormd en schattingen gemaakt die essentieel zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

De Stichting Yulius Onderwijs is een onderdeel van de Stichting Yulius.

De cijfers van Stichting Yulius Onderwijs worden geconsolideerd in de jaarrekening van Stichting Yulius. De voornaamste transacties tussen beide stichtingen betreft de verdeling van de kosten voor de gehele Yulius organisatie. Deze vindt op reguliere maatstaven plaats en is gelijk aan voorgaand jaar. Tot de verbonden partijen behoren tevens Stichting De Baandert en Stichting Prima Arbeidstoeileiding welke ook beiden worden geconsolideerd in de jaarrekening van Stichting Yulius. Tussen deze twee laatste stichtingen en Stichting Yulius Onderwijs vinden geen (significante) transacties plaats. Gedurende het jaar 2017 zijn de activiteiten van de Stichtingen de Baandert en Prima gestaakt. De stichtingen zijn notarieel opgeheven. Verder worden de bestuursleden aangemerkt als verbonden partijen. Er is buiten transacties in het kader van beloning geen sprake van transacties.

Alle groepsmaatschappijen, zoals opgenomen in Model E, worden aangemerkt als verbonden partijen. Transacties tussen groepsmaatschappijen worden in de consolidatie geëlimineerd.

Vergelijking met voorgaand jaar

De waarderingsgrondslagen zijn niet gewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Beleidsregels toepassing WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT) is met ingang van 1 januari 2013 van kracht.

10.2 Waardering van activa en passiva

De activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en terreinen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Bedrijfsgebouwen en terreinen worden slechts opgenomen voor zover deze economisch eigendom zijn van het bevoegd gezag. Aanschaffingen worden slechts gewaardeerd indien zij een waarde hebben van € 500 of meer

per stuk, dan wel per groep indien deze bij elkaar horen en ineens worden aangeschaft, b.v. lesmethoden.

Investeringsbijdragen van derden worden in mindering gebracht op het investerings-bedrag. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode gedurende de economische levensduur van de activa. Investerings in gebouwen worden afgeschreven gedurende de resterende afschrijvingsduur van het gebouw.

Per categorie is naar aanleiding van de economische levensduur het afschrijvings-percentage vastgesteld.

De overige vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

Categorie	Afschrijvings-percentage
Bedrijfsgebouwen en terreinen	10,0%
Inventaris en apparatuur	
- Inventaris	10,0%
- Computerapparatuur	20,0%
- Leermiddelen	12,5%
Andere bedrijfsmiddelen	10,0%
In uitvoering en vooruitbetalingen	0,0%

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Door de stichting wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. De opbrengstwaarde is bepaald met behulp van de actieve markt. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde is voor het contant maken van de kasstromen een disconteringsvoet gehanteerd van 4%. Een bijzondere waardevermindering wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt de stichting op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij aanwezigheid van objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de stichting de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de staat van baten en lasten.

Vlottende activa

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid dienen in mindering te worden gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Ministerie van OCW

Onder deze post is het verschil opgenomen tussen het deel van de toegekende rijksbijdragen over het schooljaar 2017-2018 dat betrekking heeft op 2017 en de in 2017 ontvangen bedragen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden met een looptijd korter dan 12 maanden. Eventuele rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. De liquide middelen worden opgenomen tegen nominale waarde.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen wordt gevormd door de algemene reserves. Deze reserves worden als publieke middelen aangemerkt.

Algemene reserve

De algemene reserve bevat de exploitatie-overschotten. Deze reserve heeft geen specifieke bestemming.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voor uitgaven voor groot onderhoud wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Pensioenvoorziening

Yulius Onderwijs heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen

dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij stichting Yulius. De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Yulius Onderwijs betaalt hiervoor premies aan het pensioenfonds. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. In december 2017 bedraagt de dekkingsgraad van het ABP 106,7%.

Yulius Onderwijs heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Voorziening jubileumuitkeringen

Voor de bepaling van de voorziening jubileumuitkeringen is uitgegaan van het salaris per december van de in vaste dienst zijnde medewerkers, hun leeftijd en de duur van het dienstverband. Op grond van genoemde parameters is er een kans berekend dat er een uitkering zal plaatsvinden. Voor de voorziening jubileumuitkeringen wordt de contante waarde gehanteerd.

Voorziening groot onderhoud

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Kortlopende schulden

Algemeen

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Overlopende passiva

Hieronder is onder meer opgenomen de overlopende post te betalen vakantiegeld over de maanden juni t/m december voor de opgebouwde rechten van personeel dat per balansdatum in dienst is.

Financiële instrumenten

Algemeen

Yulius maakt in de normale bedrijfsvoering gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen zoals vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden. Yulius handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Het rekening-courantarrangement van Yulius bij ING behelst een kredietarrangement waarbij de stichtingen Yulius, Yulius Onderwijs, de Baandert en Prima, jegens elkaar hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de nakoming van de verplichtingen uit dit arrangement.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn voor het grootste deel ondergebracht bij andere onderwijsinstellingen. Het kredietrisico is daarom minimaal.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

10.3 Bepaling van het exploitatiesaldo

Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de (bestemde) reserves die door het bestuur zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de samenwerkingsverband de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De stichting heeft de toegezegd-pensioenregelingen bij het ABP verwerkt als zou sprake zijn van een toegezegde-bijdrageregeling. Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de instelling op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen. De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Opbrengstverantwoording

Verkoop van goederen

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

Verlenen van diensten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Royaltyopbrengsten

Royaltyopbrengsten worden toegerekend aan de verslagperiode in overeenstemming met de inhoud van de overeenkomst.

Projectopbrengsten en projectkosten

Voor onderhanden projecten, waarvan het resultaat op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de projectopbrengsten en de projectkosten verwerkt als netto-omzet en kosten in de winst-en-verliesrekening naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum (de 'Percentage of Completion'-methode, ofwel de PoC-methode).

De voortgang van de verrichte prestaties wordt bepaald op basis van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Als het resultaat (nog) niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, dan worden de opbrengsten als netto-omzet verwerkt in de winst-en-verliesrekening tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald; de projectkosten worden dan verwerkt in de winst-en-verliesrekening in de periode waarin ze zijn gemaakt. Zodra het resultaat wel op betrouwbare wijze kan worden bepaald, vindt opbrengstverantwoording plaats volgens de PoC-methode naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum.

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de projectopbrengsten en projectkosten.

Projectopbrengsten zijn de contractueel overeengekomen opbrengsten en opbrengsten uit hoofde van meer- en minderwerk, claims en vergoedingen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat deze worden gerealiseerd en ze betrouwbaar kunnen worden bepaald. Projectkosten zijn de direct op het project betrekking hebbende kosten, die in het algemeen aan projectactiviteiten worden toegerekend en toegewezen kunnen worden aan het project, en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend.

Indien het waarschijnlijk is dat de totale projectkosten de totale projectopbrengsten overschrijden, dan worden de verwachte verliezen onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Dit verlies wordt verwerkt in de kostprijs van de omzet. De voorziening voor het verlies maakt deel uit van de post onderhanden projecten.

Overige baten

Overige baten bestaan uit verhuur, detachering, ouderbijdragen en overige baten.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Operationele leasing

Bij de stichting kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan het eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineair basis verwerkt in de winst- en verliesrekening over de looptijd van het contract.

10.4 Toelichting kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Investerings- en desinvesteringen in materiële vaste activa zijn opgenomen onder kasstroom uit investeringsactiviteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasingcontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans

Vaste Activa

	Aanschaf prijs	Afschrijvingen cumulatief	Boekwaarde	Investeringen	Des- investeringen	Afschrijvingen	Aanschaf prijs	Afschrijvingen cumulatief	Boekwaarde
	01-01-2017	01-01-2017	01-01-2017				31-12-2017	31-12-2017	31-12-2017
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
1.1 Materiële vaste activa									
1.1.1 Gebouwen en terreinen	880.996	383.391	497.606	30.011	4.807	60.329	906.200	443.720	462.481
1.1.2 Inventaris en apparatuur	2.669.645	1.682.638	987.006	144.797	3.465	253.100	2.810.977	1.935.738	875.238
1.1.3 Andere vaste bedrijfsmiddelen	142.423	70.554	71.869	13.287	0	12.324	155.710	82.878	72.832
Materiële vaste activa	3.693.064	2.136.583	1.556.481	188.095	8.272	325.753	3.872.887	2.462.336	1.410.551
1.2 Immateriele vaste activa									
1.2.1 Licenties	0	0	0	54.329	0	5.131	0	5.131	49.198
	0	0	0	54.329	0	5.131	0	5.131	49.198

Specificatie desinvestering

31-12-2017
EUR

Boekwaarde desinvestering 8.272
Cumulatieve afschrijving desinvestering 16.162

Vorraden & Vorderingen

		31-12-2017 EUR	31-12-2016 EUR
1.2	Vorderingen		
1.2.1	Debiteuren	540.450	354.950
1.2.2	OCW	1.393.330	1.172.880
1.2.4	Dubieuze Debiteuren	-189.562	-84.684
1.2.5	Overige vorderingen	401.276	518.705
1.2.6	Overlopende activa	524.506	42.155
	Vorderingen	2.670.000	2.004.006
	<i>Uitsplitsing overige vorderingen 1.2.5</i>		
1.2.5.1	Personeel	6.795	2.164
1.2.5.2	Overige	394.481	516.541
	Overige vorderingen	401.276	518.705
	<i>Uitsplitsing Overige 1.2.5.2</i>		
1.2.5.2.1	Te declareren bouw/inrichting bij gemeente	348.731	483.391
1.2.5.2.2	Waarborgsommen	45.750	33.150
	Totaal	394.481	516.541
	<i>Uitsplitsing overlopende activa 1.2.6</i>		
1.2.6.1	Vooruitbetaalde kosten	37.394	11.773
1.2.6.2	Overige overlopende activa	487.112	30.382
	Overlopende activa	524.506	42.155

Alle vorderingen hebben een looptijd van <1 jaar.

Vordering OCW

Beschikking	Omschrijving	Bedrag
837087	Bekostiging zware onders personeel 2017-18	920.469
836801	Basisbekostiging personeel 2017-18	453.698
836627	Prestatiebox Primair Onderwijs	19.163
		1.393.330

Effecten & Liquide Middelen

	31-12-2017 EUR	31-12-2016 EUR
1.3 Liquide middelen		
1.3.1 Kasmiddelen	909	173
1.3.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen	4.324.473	4.400.441
Liquide middelen	4.325.382	4.400.614

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de instelling.

Eigen Vermogen

		Stand 01-01-2017 EUR	Resultaat EUR	Overige mutaties EUR	Stand 31-12-2017 EUR
2.1	Eigen vermogen				
2.1.1	Algemene reserve	4.305.319	68.820	0	4.374.139
	Eigen vermogen	4.305.319	68.820	0	4.374.139

De statuten van de stichting bevat geen expliciete regeling inzake resultaatbestemming. Vooruitlopend op het bestuursbesluit is het nettoresultaat over 2017 toegevoegd aan de algemene reserves.

Voorzieningen

	Stand per 01-01-2017	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Rente mutatie - contant	Stand per 31-12-2017	Kortlopend deel <1 jaar	Langlopend deel >1 jaar
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
2.2 Voorzieningen								
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	18.586		3.030	0	0	15.556	0	15.556
2.2.2 Voorziening verlieslatende contracten	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2.3 Overige voorzieningen	345.322	360.000	338.750	0	0	366.572	0	366.572
Voorzieningen	363.908	360.000	341.780	0	0	382.128	0	382.128

Van de voorzieningen is een bedrag van € 382.128 als langlopend (langer dan een jaar) aan te merken.

Toelichting op 2.2 Voorzieningen

2.2.1 Personeelsvoorziening betreft de jubileumvoorziening

2.2.3 Overige Voorziening betreft de voorziening groot onderhoud

Kortlopende schulden

		31-12-2017 EUR	31-12-2016 EUR
2.3	Kortlopende schulden		
2.3.3	Crediteuren	328.890	181.430
2.3.5	Schulden aan groepsmaatschappijen	824.127	852.209
2.3.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen		997.776
		1.060.774	
2.3.8	Schulden ter zake van pensioenen	181.350	147.367
2.3.9	Overige kortlopende schulden	387.701	301.901
2.3.10	Overlopende passiva	916.022	811.191
	Kortlopende schulden	3.698.864	3.291.874
	<i>Uitsplitsing</i>		
2.3.3	Crediteuren	328.890	181.430
	Crediteuren	328.890	181.430
2.3.5	Schulden aan groepsmaatschappijen (Yulius Zorg)	824.127	852.209
	Schulden aan groepsmaatschappijen	824.127	852.209
2.3.7.1	Loonheffing	614.835	557.894
2.3.7.3	Premies sociale verzekeringen	445.939	439.882
	Belastingen en premies sociale verzekeringen		997.776
		1.060.774	
2.3.8	Pensioenpremie	181.350	147.367
	Schulden ter zake van pensioenen	181.350	147.367
2.3.9.2.2	Te betalen gebruikerslasten gebouwen	228.198	233.793
2.3.9.2.4	Overgangsbekostiging SWV	22.899	52.180
2.3.9.2.6	Facturen vorig jaar	136.604	0
2.3.9.2.7	Overig	0	15.928
	Overige kortlopende schulden	387.701	301.901
2.3.10.1	Ecso subsidie	53.239	93.349
2.3.10.2	Lerarenbeurs 2017-2018	55.412	57.505
2.3.10.5	Vakantiegeld en -dagen	515.636	452.915
2.3.10.8.1	Subsidie met UWV en OCW	61.294	61.294
2.3.10.8.2	Personeel	48.247	3.196
2.3.10.8.3	Te betalen kosten (TR Maandreserveringen)	119.461	0
2.3.10.8.4	Ouderbijdragen	26.581	28.650
2.3.10.8.5	Nog terug te betalen huurvergoeding	36.152	36.152
2.3.10.8.6	Nog te betalen huur	0	9.300
2.3.10.8.7	Groeifinanciering SWV (nog te verrekenen)	0	65.734
2.3.10.8.8	Af te dragen BTW laag	0	3.096
	Overlopende passiva	916.022	811.191

Alle schulden hebben een looptijd van < 1 jaar

Verantwoording subsidies

Subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m 2017	Prestatie geleverd
	Kenmerk	Datum	EUR	EUR	Ja/Nee
852027-1					
Lerarenbeurs	7/655/17689	24-07-2017	12.665,60	12.665,60	ja
Lerarenbeurs	7/664/18413	24-07-2017	12.665,60	12.665,60	ja
Lerarenbeurs	7/594/11398	24-07-2017	12.665,60	12.665,60	ja
Lerarenbeurs	7/601/12740	24-07-2017	12.665,60	12.665,60	ja
Lerarenbeurs	7/591/10440	24-07-2017	10.132,48	10.132,48	ja
Lerarenbeurs	7/657/17777	24-07-2017	10.132,48	10.132,48	ja
Lerarenbeurs	7/635/15916	24-07-2017	5.066,24	5.066,24	ja
Lerarenbeurs	7/631/15586	24-07-2017	12.665,60	12.665,60	ja
Lerarenbeurs	7/635/15878	24-07-2017	6.332,80	6.332,80	ja
TOTAAL			94.992	94.992	

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Ultimo boekjaar zijn de verplichtingen uit hoofde van operationele leases als volgt te specificeren:

Binnen één jaar	EUR	143.480	Huur Gem. Rotterdam/Capelle ad IJssel
Tussen één en vijf jaar	EUR	1.317.000	Huurovereenkomst Van Dijk boeken tot 31-10-2020
Meer dan vijf jaar	EUR	0	

De verplichtingen uit hoofde van operationele leases betreft twee huurcontracten locaties en een huurcontract Leermiddelen.

Het kasbeheer van de Stichting Yulius Onderwijs wordt afgewikkeld via de ING Bank en vindt geïntegreerd plaats als onderdeel van het kasbeheer van de Stichting Yulius, waarvan de Stichting Yulius Onderwijs deel uitmaakt. De stichtingen die onderdeel zijn van Yulius, staan borg voor elkaars verplichtingen die voortvloeien uit het rekening-courantarrangement bij de ING bank.

Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

Overheidsbijdragen

		2017 EUR	Begroting 2017 EUR	2016 EUR
3.1	Rijksbijdragen			
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	21.329.847	20.623.424	20.071.496
3.1.2	Overige subsidies OCW	302.098	226.947	174.776
3.1.3	Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	1.108.752	1.275.000	0
	Rijksbijdragen	22.740.697	22.125.371	20.246.272

Uitsplitsing

3.1.1.1	Rijksbijdrage OCW	21.329.847	20.623.424	20.071.496
	Rijksbijdrage OCW	21.329.847	20.623.424	20.071.496

Onder de Rijksbijdrage is een bedrag van € 195.560,37 verantwoord inzake de niet-geoordeelde-subsidie Prestatiebox Primair Onderwijs en € 106.537,45 lerarenbeurs.

3.1.2.1	Overige subsidies OCW	302.098	226.947	174.776
	Overige subsidies OCW	302.098	226.947	174.776
3.1.3.1	Doorbetalingen rijksbijdrage SWV	1.108.752	1.275.000	0
	Inkomensoverdrachten	1.108.752	1.275.000	0

3.2 Overige overheidsbijdragen en - subsidies

3.2.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	511.555	1.549.416	400.243
	Ov overheidsbijdr. en -subsidies	511.555	1.549.416	400.243

Uitsplitsing

3.2.2.1	Huurvergoeding Gem Capelle ad IJssel	107.416	109.000	107.075
3.2.2.2	Huurvergoeding Gemeente Barendrecht	100.013	99.500	233.875
3.2.2.3	Huurvergoeding Gemeente Rotterdam	36.064	35.000	33.798
3.2.2.4	RiBA/Rebound bijdrage	30.975	30.916	22.125
3.2.2.5	Div subsidies	0		370
3.2.2.6	Vergoeding Stagefonds	3.220		0
3.2.2.7	Basisbudget Gemeente Rotterdam	1.567		0
3.2.2.8	Bijdrage KoersVO/Inzet	9.000		0
3.2.2.9	Capaciteitsbekostiging KoersVO	223.000		0
3.2.2.11	Diversen	300		3.000
	Totaal	511.555	274.416	400.243

De huurvergoeding Gemeente Barendrecht betreft de huur van de gymzalen van de locaties De Wilgen en Discovery College voor een bedrag van € 35.017 en de uitbreiding van het Discovery College voor een bedrag van € 64.996. De huurvergoeding in 2016 is hoger vanwege een verrekening voor de periode 2010-2016.

Andere baten

		2017	Begroting 2017	2016
		EUR	EUR	EUR
3.3	Overige baten			
3.3.1	Detachering personeel	452.444	478.920	615.145
3.3.2	Overige baten	275.525	55.000	95.131
	Overige baten	727.969	533.920	710.276
<i>Uitsplitsing Overige baten</i>				
3.3.2.1	Innovatiegelden Gemeente Dordrecht	80.000	0	0
3.3.2.2	Interventie traject Gemeente Rotterdam	17.400	0	0
3.3.2.3	Huur Boerhavelaan 11	0	0	27.250
3.3.2.4	Diverse baten voorgaand boekjaar	93.672	0	0
3.3.2.5	Overige	8.207	-50.000	53.250
3.3.2.6	ALC (Ambulant Leercentrum)	76.246	105.000	12.137
3.3.2.7	Kasstortingen	0	0	2.494
	Overige baten	275.525	55.000	95.131

Lasten

	2017	Begroting 2017	2016
	EUR	EUR	EUR
4.1 Personeelslasten			
4.1.1 Lonen en salarissen	16.337.865	16.076.765	14.742.749
4.1.2 Overige personele lasten	1.696.976	841.700	1.521.666
4.1.3 Af: uitkeringen	251.972	29.121	325.356
Personeelslasten	17.782.869	16.889.344	15.939.059
<i>Uitsplitsing</i>			
4.1.1.1 Brutolonen en salarissen	12.618.769	12.893.285	11.055.561
4.1.1.2 Sociale lasten	2.097.031	1.964.835	2.475.176
4.1.1.3 Pensioenpremies	1.622.064	1.218.645	1.212.012
Lonen en salarissen	16.337.865	16.076.765	14.742.749
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	0	0	0
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	1.010.267	196.000	958.327
4.1.2.3 Overig	686.709	645.700	563.339
Overige personele lasten	1.696.976	841.700	1.521.666
4.1.3.1 Terugontvangen ziekengeld	-123.648	0	-223.765
4.1.3.2 Ontv. sal. ivm zwangersch.	-128.324	-29.121	-101.591
Uitkeringen	-251.972	-29.121	-325.356
4.2 Afschrijvingen			
4.2.2 Materiële vaste activa	330.884	439.897	374.477
Afschrijvingen	330.884	439.897	374.477
4.3 Huisvestingslasten			
4.3.1 Huur	393.498	380.900	216.474
4.3.3 Onderhoud	254.423	122.100	209.638
4.3.4 Energie en water	176.610	190.500	108.741
4.3.5 Schoonmaakkosten	377.687	367.750	349.166
4.3.6 Heffingen	1.744	14.700	24.829
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorziening	360.000	290.000	290.000
4.3.8 Overige	42.464	22.000	25.350
Huisvestingslasten	1.606.426	1.387.950	1.224.198

4.4 Overige lasten

4.4.1	Administratie en beheerslasten	466.508	383.830	483.713
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	1.121.932	1.025.650	1.160.930
4.4.3	Dotatie/ontrekking overige voorzieningen	-3.030	0	-4.488
4.4.4.1	Holdingbijdrage personeel en materieel	2.500.289	2.500.289	2.297.825
4.4.4.3	Overige	105.523	92.500	186.312
Overige lasten		4.191.222	4.002.269	4.124.292

Financieel en buitengewoon

	2017	Begroting 2017	2016
	EUR	EUR	EUR
5 Financiële baten en lasten			
5.1 Rentebaten	0	0	5.266
5.5 Rentelasten (-/-)	0	0	0
Financiële baten en lasten	0	0	5.266

Verplichte toelichting

Model E: Verbonden partijen

Yulius Zorg en Yulius Onderwijs zijn geconsolideerd in Stichting Yulius.

Naam	2017	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen Vermogen 31-12-2017	Resultaat 2017	Art 2: 403 BW	Deelname	Consolidatie
Stichting Yulius Zorg	Stichting	Dordrecht	4	EUR 9.836.693	EUR -3.845.191	N	nvt	N

De activiteiten van de Stichtingen de Baandert en Prima Arbeidstoeileiding zijn gedurende het jaar 2017 gestaakt. De stichtingen zijn notarieel opgeheven. Het (negatieve) eigen vermogen van beide stichtingen is geconsolideerd in het eigen vermogen van Yulius Zorg.

Bezoldiging bestuurders en commissarissen

WNT: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

De WNT verantwoording van Yulius Onderwijs vindt plaats in de jaarrekening zorg van Stichting Yulius.

Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

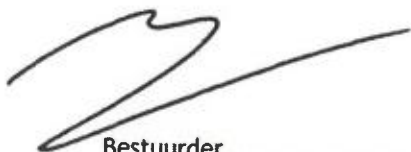
Na balansdatum hebben geen gebeurtenissen plaatsgevonden die van invloed zijn op de jaarrekening 2017.

Resultaatbestemming

De statuten van de stichting bevat geen expliciete regeling inzake resultaatbestemming. Vooruitlopend op het bestuursbesluit is het nettoresultaat over 2017 toegevoegd aan de algemene reserves.

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

Dordrecht, 28 mei 2018

Bestuurder

Dhr. M.J.J. de Bruin MBA

Voorzitter Raad van Toezicht

Dhr. Mr. G.J.A.M. van der Vossen RC

Lid Raad van Toezicht

Dhr. Drs. R.T. Kleppe

Lid Raad van Toezicht

Mw. Drs. J. Ravensbergen

Lid Raad van Toezicht

Dhr. Drs. J.H. de Bie

Lid Raad van Toezicht

Dhr. K.L.M. Perik

Bijlage 1

Nevenfuncties en deskundigheidsbevordering Raad van Toezicht

Naam	Functie	(Neven)functies ^[1] / gevolgde deskundigheidsbevordering in 2017
De heer J.H. de Bie	lid	<i>Kinderarts Antonius Ziekenhuis Nieuwegein</i> -Lid dagelijks bestuur vakgroep kindergeneeskunde Antonius Ziekenhuis
		Inleiding toezicht op kwaliteit (NVTZ)
De heer R.T. Kleppe	lid	<i>Geneesheer-directeur/psychiater GGZ Eindhoven en de Kempen</i> -Lid Forum visitatorium NVvP -Directeur Mental Health First Aid Nederland
		Leiderschapsprogramma bij Arudia
Mevrouw ir. E. Schaper, MBA	lid	<i>Voorzitter College van Bestuur van NHL Stenden Hogeschool</i>
		Masterclass Strategische Keuzes (Nationaal Register) The Challenge of leadership van Manfred Kets de Vries
De heer mr. G.J.A.M. van der Vossen RC	voorzitter	<i>Vennoot Holland Consulting Group</i> -Lid Raad van Toezicht Hogeschool voor de Kunsten Utrecht -Lid Raad van Advies Raad voor Rechtsbijstand
		Leertraject IT voor commissarissen (KPMG) Bijeenkomst Toezichthouden in het onderwijs NVTZ-dag over professionalisering van de RvT

^[1] Voor de volledigheid wordt van de leden van de Raad van Toezicht, indien er sprake van is, allereerst hun reguliere functie vermeld. Deze is cursief weergegeven.

Rooster van aftreden per 31 december 2017

Naam	(Her)benoemd per	Herbenoemd op	Aftredingsdatum	Herkiesbaar?
Mevr. E. Schaper*	Lid sinds 20-05-2010; Voorzitter van 12-03-2012 tot 31-08-2018 Lid sinds 01-09-2018	26-05-2014	26-05-2018	nee
J.H. de Bie**	Lid sinds 02-09-2015		02-09-2019	ja
R.T. Kleppe	Lid sinds 10-03-2011	10-03-2015	10-03-2019	nee
G.J. van der Vossen	Lid sinds 01-10-2012 Voorzitter* sinds 01-09-2018	01-10-2016	01-10-2020	nee
Vacature				

* voordrachtszetel ondernemingsraad en medezeggenschapsraad

** voordrachtszetel centrale cliëntenraad

Bijlage 2

Nevenfuncties Raad van Bestuur

Nevenfuncties de heer J. Wagenaar:

- Geen

Nevenfuncties de heer M.J.J. de Bruin:

- Lid Raad van Toezicht Stichting De Kleine Prins

De heer De Bruin is namens Yulius vertegenwoordigd in:

- Bestuur Stichting Administratiekantoor Breedband Drechtsteden (lid)
- Stichting Topklinische GGZ (lid)